

S. SAYISI : 57

1952 Yılı

Tekel G. M. Bütçesi

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/281)

T. C.
Başbakanlık
Muamelât Genel Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71 - 2175

30 . XI . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 29 . XI . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

Tasarının birinci maddesi gider tertiplerini ihtiva eden (A/1) ve (A/2) cetvellerine aittir. Bu cetveller için gerekli izahat giderelr kısmında mevcuttur.

Tasarının ikinci maddesi gelir nevelerini gösteren (B) cetveline aittir. Gelirler kısmında lâzım-gelen izahat verilmiştir.

Tasarının üçüncü maddesi daimî hizmetliler kadrolarını gösteren (D) cetveline aittir. Aynı zamanda geçici mahiyetteki hizmetliler için Bakanlar Kurulu kararı ile kadro alınabilecek tertipleri gösteren (E) işaretli cetvel de yukarda mevzuubahis edilmiştir.

Tasarının dördüncü maddesinin (A) fıkrası gelir nevelerinden her birinin dayandığı hükümleri gösteren (C) cetveline;

(B) fıkrası gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye yetki veren kanunları gösteren (G) cetveline aittir.

Tasarının beşinci maddesi Tekel gelirlerinin hususi hükümlerine göre, tarh ve tahsillerine 1952 bütçe yılında da devam olunmasına Muhasebe Umumiye Kanununun 39 ncu maddesine istinaden cevaz veren hükmü ihtiva etmektedir.

Tasarının altıncı maddesi bütçedeki ödeneklerin fevkinde çıkacak geçen ve geçmiş yıllara ait borçların ödeme şekillerini göstermektedir.

Tasarının yedinci maddesi fevkalâde hallerin devamı müddetince bâzı memur ve hizmetlilere yemek verilmesi için yetki vermektedir.

Tasarının sekizinci maddesi bütçe tertiplerinde nazara alınacak formülü gösteren (R) cetveline aittir.

Tasarının dokuzuncu maddesi 1952 yılı içinde mevkuf tutulan kadroları gösteren (L) cetvelinin kanuna bağlı olduğunu ifade etmektedir.

Tasarının onuncu maddesi 1951 yılı Bütçe Kanununda mevcut olup hükmün bir yıl daha uzatılması zaruri görüldüğünden 1952 yılı kanun tasarısı ile de teklif edilmiştir.

Bölüm 202 — Memur ve hizmetliler ücreti

Madde 11 — Genel Müdürlük memurları ücreti

Genel Müdürlüğün esas kadrosu 611 memur ve bunun senelik tutarı 2 454 900 liradır. 1950-1951 yıllarında senelik ücret tutarı 115 200 lira olan (30) münhal kadro (L) cetveline alınmış idi. 1952 yılında buna ilâveten senelik ücret tutarı 139 200 lira olan 29 münhal kadro daha (L) cetveline alınmıştır. Bu suretle 3 seneden beri (L) cetveline alınan kadroların yekûnu 59 ve senelik tutarı 254 400 liradır. Serbest kadrolarda vazife görenlerden halen bir veya iki üst derece aylığı alanların yıllık istihkakları tutarı 154 200 lira ve Temmuz 1951 den Şubat 1952 ayına kadar üst derece alacakların istihkak farkları 99 000 lira ve 1952 yılı içinde muhtelif aylarda kıdemlerini ikmal edeceklerin üst derece farkları da 49 980 liradır.

Yukarıki izahata nazaran bu maddeye :

Memur adedi	Yıllık tutarı	
611	2 454 900	Esas kadro
59	254 400	(L) cetveline alınan kadrolar tutarı
<hr/>		
552	2 200 500	
191	154 200	Halen üst derece alanların istihkak farkları
163	99 000	Temmuz 1951 den Şubat 1952 ye kadar üst derece alması lâzımgelenlerin ücret farkları
190	49 980	1 . III . 1952 - 1 . II . 1953 tarihine kadar terfi edeceklerin üst derece farkları
<hr/>		
<u>2 503 680</u>		

2 503 680 lira ödenek konulması gerekmekte ise de 53 680 liranın yıl içinde yapılacak tasarruflar ve kadro imkânları ile karşılanması mümkün görüldüğünden geçen yıl ödeneğinden 26 300 lira noksaniyle 2 450 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — İller memurları ücreti

İller teşkilâtındaki memurların esas kadrosu 2399 aded ve tutarı 6 159 900 liradır.

1950 - 1951 yıllarında senelik ücret tutarı 486 000 lira olan 216 münhal kadro (L) cetveline alınmış idi. 1952 yılı içinde buna ilâveten yıllık ücret tutarı 188 700 lira olan (83) kadro daha (L) cetveline alınarak bu kadrolar 299 adede, yıllık tutarları da 674 700 liraya baliğ olmuştur. Halen verilen ve 1951 - 1952 senelerinde verilecek bir veya iki üst dereceler baliği 1 344 075 lira olacağı göz önünde tutularak bu maddeye :

Memur adedi	Yıllık tutarı	
2399	6 159 900	Esas Kadro
299	674 700	(L) cetveline alınan kadrolar tutarı
2100	5 485 200	
1862	941 400	Halen üst derece alanların istihkak farkları
626	267 900	Temmuz 1951 - Şubat 1952 ye kadar üst derece alması lâzımgelenlerin ücret farkları
635	134 775	1 . III . 1952 - 1 . II . 1953 tarihine kadar terfi edeceklerin ücret farkları
	<u>6 829 275</u>	

6 829 275 lira ödenek konulması gerekmekte ise de 604 275 liranın yıl içinde yapılacak tasarruflar ve kadro imkânlarıyla karşılanması mümkün görüldüğünden geçen yıl ödeneğinden 50 400 lira noksanıyla 6 225 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler memurları ücreti

Esas kadro 722 aded ve tutarı 2 236 500 liradır. 1950 ve 1951 yıllarında senelik ücret tutarı 60 000 lira olan (23) kadro (L) cetveline alınmıştır. 1952 yılı için ayrıca yıllık tutarı 30 300 lira olan (11) kadro daha (L) cetveline alınarak bu kadro yekûnu (34) e ve tutarı 90 300 liraya bâliğ olmuştur. Halen bir veya iki üst derece alanların yıllık istihkak tutarları 301 500 liradır. Temmuz 1951 den Şubat 1952 ye kadar üst derece alacakların istihkak farkları 109 500 lira ve 1952 yılı içinde muhtelif aylarda kıdemlerini ikmal edeceklerin üst derece farkları da 60 000 liradır. Bu vaziyete göre fabrika işletme memurları ücreti olarak :

Memur adedi	Yıllık tutarı	
722	2 236 500	Esas kadro
34	90 300	(L) cetveline alınan kadrolar
688	2 146 200	Nakledilecek yekûn
532	301 500	Halen üst derece alanların istihkak farkları
213	109 500	Temmuz 1951 - Şubat 1952 ye kadar üst derece alması lâzımgelenlerin ücret farkları
	<u>2 617 200</u>	

2 617 200 lira ödenek teklifi icabetmekte ise de 292 200 liranın yıl içinde yapılacak tasarruflar ve kadro imkânlarıyla karşılanması mümkün görüldüğünden geçen yıl ödeneğinden 25 000 lira noksanıyla 2 325 000 lira konulmuştur.

Bu bölümün üç maddesi için geçen yıl ödeneğinden ceman 101 700 lira noksan teklif edilmiştir. Kadro vaziyeti :

Genel Müdürlüğün kuruluş ve görevleri hakkındaki 20 . V . 1946 gün ve 4896 sayılı Kanuna bağlı cetvele nazaran 3 765 olan ve bilâhare 2 . VII . 1951 gün ve 5804 sayılı Kanunla 3732 ye in-

dirilmiş olan kadro adedinin Genel Müdürlük, iller ve işletmelere sureti tevzii ve mevkufl tutulan kadrolarla (L) cetveline alınanları, münhal kadrolar, fiilî mevcutlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

(Bu tablo sene başındaki duruma göre hazırlanmıştır).

Yıllar	Genel Md.	İller	İşletme ve Fab.	Kadro yekûnu	Mevkuf	(L) cetveli	Genel Kad. Yk.	Münhal	Fiilî mevcut
1949	632	2454	686	3762	3	—	3765	238	3524
1950	616	2278	671	3565	21	179	3765	172	3383
1951	587	2197	686	3470	26	269	3765	158	3312
1952	552	2100	688	3340	—	392	3792	—	—

Bu tablonun tetkikından da anlaşılacağı üzere 1949 yılında 3524 olan fiilî mevcut 1950 de 3393 ve 1951 de 3312 ye tenezzül etmiştir. Kadro adedindeki bu fiilî azalma esas kadroya nazaran sırasıyla 1949 yılında % 6,4 1950 yılında % 9,8 1951 yılında ise % 12 ye yükselmiştir. 1952 yılında da münhal kadro adedinin şimdiden kesin olarak tesbiti mümkün olmamakla beraber mevcutların 1951 yılından daha az olacağı hesap edilerek 1951 yılındaki % 12 nispetinin 1952 yılında bir miktar daha fazlalaşacağı kuvvetle tahmin edilmektedir. Kadrolardaki bu tasarruf katî zaruret olmadıkça münhallere tâyin yapılmamak hususunda alınmış olan kararın tatbiki suretiyle sağlanmaktadır. Bütçe Kanununa eklenen (L) cetveline gelince;

Münhal kadroların (L) cetveline alınmasına ilk defa 1950 yılında başlanmış ve mütaakip 1951 - 1952 yıllarında bu cetvele alınan kadroların adedi ve senelik tutarı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir :

Yıllar	Genel Müdürlük		İller		Fab. İşletmeler		Toplam	
	Kadro Adedi	Yıllık Tutarı	Kadro Adedi	Yıllık Tutarı	Kadro Adedi	Yıllık Tutarı	Kadro Adedi	Yıllık Tutarı
1950	8	15 600	162	316 500	9	16 800	179	348 900
1951	22	99 600	54	169 500	14	43 200	90	312 300
1952	29	139 200	83	188 700	11	30 300	123	358 200
	59	254 400	299	674 700	34	90 300	392	1 019 400

Buna nazaran 1950 yılında 179 kadro, 1951 yılında 269 kadro ve 1952 yılında 392 kadro (L) cetveline alınmıştır: 3765 olan esas kadroya nazaran (L) cetveline alınanlar 1950 yılında % 4,7 nispetinde, 1951 yılında %7,1 ve 1952 yılında ise % 10,3 nispetindedir. Bunun baliği yukarıda görüleceği üzere 1 019 400 liradır.

Madde 21 — Genel Müdürlük hizmetlileri ücreti

1950 yılı kadrosu 262 olan Genel Müdürlük hizmetlileri 1951 yılında 226 adede ve 1952 yılında da 223 adede indirilmiştir. 1952 yılı için teklif edilen ödenek geçen yıla nazaran 6 000 lira fazla-
siyle 562 140 liradır.

Madde 22. — İller hizmetlileri ücreti

1950 yılı kadrosu 1 732 ve bunların yıllık tutarı 2 086 620 liradır. 1951 yılında kadro 1 691 adede ve yıllık tutarı da 2 034 480 liraya indirilmiştir. 1952 yılı için kadro adedinden ve ödenek baliğinden bir miktar daha indirilerek kadro 1 650 ye ve yıllık tutarı geçen seneye nazaran 36 300 lira noksaniyle 1 998 180 liraya indirilmek suretiyle teklif edilmektedir.

Madde 23. — Fabrikalar ve işletmeler hizmetlileri ücreti

1950 yılı kadrosu 188 olup 1951 yılında bu miktar 182 ye ve 1952 yılında ise 164 e indirilmiştir. 1952 yılı teklifi geçen seneden 14 880 lira noksaniyle 293 400 liradır.

Bu bölümün toplu olarak kadrosuna gösteren (D) cetvelinin üç yıllık mukayesesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Kadro adedi	Yıllık tutarı	Münhal adedi	Fiilî mevcut
1950	2182	3 031 260	92	2 090
1951	2099	2 898 900	46	2 050
1952	2037	2 853 720	—	—

Buna göre 1950 yılında 2090 olan fiilî mevcut 1951 de 2050 ye tenezzül etmiştir. 1952 yılında boşalacak kadroların şimdiden tesbiti mümkün olmadığından fiilî mevcudun ne kadar olacağı bilinmemektedir. Aneak teklif edilen kadro 2037 adede indirilmiş bulunduğundan 1952 yılı fiilî mevcudu 1951 yılından bir miktar daha eksik olacaktır. 1952 yılı için umumî olarak teklif edilen hizmetliler ödeneği 1951 yılına nazaran 45 180 lira ve 1950 yılına nazaran da 177 540 lira noksandır.

Bölüm 203 — Geçici hizmetliler ücreti

Madde 11 — Genel Müdürlük geçici hizmetliler ücreti

Kurs öğretmenleri için bu maddeye geçen yıl asgari ücret olarak 150 lira hesabıyla ödenek konulmuştu. Öğretmenlerin ücretleri verdikleri ders saatlerine göre ödenmekte olduğundan ve bu da 150 lirayı bulmadığından geçen seneden 6 600 lira noksaniyle 16 800 liranın kâfi geleceği anlaşılmış, ona göre teklif edilmiştir.

Madde 12 — İller geçici hizmetliler ücreti

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 7 200 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler geçici hizmetlileri ücreti

İlk öğretim kursu öğretmenlerinin yıllık istihkakları karşılığı olarak geçen yıl ödeneğinin aynı 8 400 lira konulmuştur.

Bölüm 204 — Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti

Geçen yıl kabul edilen 10 000 lira tuz mütehassısın ücretlerine karşılıktı. 1952 yılı için bu mütehassısın hizmetine lüzum kalmamıştır. Teklif edilen 50 000 lira 1952 yılında getirilecek (4) uzmanla bunlara yardımcı personelin (6) aylık yevmiye veya ücretleri karşılığıdır.

Bölüm 206 — 4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar

Madde 11 — Genel Müdürlük memurları çocuk zammı

Temmuz 1951 nihayetinde Genel Müdürlükte zam verilecek çocuk adedi 456 dır. Bu yıl nihayetinde kadar daha on çocuğa ve 1952 yılı içinde bunlara ilâveten 25 çocuğa zam verileceği tahmin edilmektedir. Bu suretle çocuk adedi 491 e bâliğ olmakla ve bunun senelik tutarı 58 920 lira olarak hesap edilmektedir. Tahminlerin üstünde çıkacak miktarı karşılamak üzere 1 080 lira ilâve edilerek bu madde için 60 000 lira teklif edilmiştir. Geçen seneye nazaran 6 000 lira noksandır.

Madde 12 — İller memurları çocuk zammı

1950 yılında zam verilmiş olan vasati çocuk adedi 3900 dür. Vasati hesaplara göre 1951 ve 1952 yıllarında 400 çocuğun artacağı tahmin edildiğinden çocuk adedi 4300 e baliğ olacaktır. Bunun senec-

lik tutarı $4300 \times 10 \times 12 = 516\ 000$ lira ise de 16 000 liranın tasarrufu mümkün görüldüğünden geçen yıl ödeneğinden 20 000 lira noksaniyle 500 000 lira konulmuştur.

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler memurları çocuk zammı

1950 yılında zam verilmiş olan vasati çocuk adedi 810 dur. Senelik vasati hesaplara göre 1951 ve 1952 yıllarında 90 çocuğun artacağı tahmin edilerek çocuk adedi 900 e baliğ olacaktır. Bunun senelik tutarı 108 000 lira ise de 8 000 liranın tasarrufu mümkün görülerek geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 100 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 21 — Genel Müdürlük memurları doğum yardımı

Geçen yıl ödeneğine nazaran 1 400 lira noksaniyle 5 000 liranın kâfi geleceği anlaşılmış ve ona göre teklif edilmiştir.

Madde 22 — İller memurları doğum yardımı

Geçen yıl için kabul edilen 50 000 lira ödeneğin ihtiyacı karşılayacağı anlaşılmakta olduğundan 1952 yılı için de aynen 50 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 23 — Fabrikalar ve işletmeler memurları doğum yardımı

1950 yılı sarfiyatının 11 000 lirayı tecavüz etmiş olduğu göz önünde tutularak geçen yıl ödeneğinden 1 000 lira fazlasıyla 10 000 lira konulmuştur.

Madde 31 — Genel Müdürlük memurları ölüm yardımı

1951 yılı ödeneğinden 1 000 lira noksaniyle 3 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 32 — İller memurları ölüm yardımı

1950 yılı sarfiyatının 11 425 lira olduğu nazarı itibara alınarak 1952 yılı için geçen yıl ödeneğinden 3 000 lira noksaniyle 12 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 33 — Fabrikalar ve işletmeler memurları ölüm yardımı

1950 yılı bütçesiyle kabul edilen 5 000 liradan 2 000 lirası sene içerisinde münakale suretiyle tenzil edilmiş ve bakiye 3 000 lira kâfi gelmiş olduğundan 1952 yılı için de geçen yıl ödeneğinden 1 000 lira noksaniyle 3 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 40 — Yakacak zammı

Râkımı yüksek olduğundan yakacak zammı alması lâzımgelen mahallerin kadro durumlarına göre :

3	memur için ayda 30 ar liradan	90	lira
151	memur için ayda 15 er liradan	2265	lira
154		2355	liraya ihtiyaç olup altı aylığı 14 130 liradır. Muh-temel kadro değişikliklerinden husule gelecek farkları karşılamak maksadiyle bu tertibe 15 000 lira konulmuş olup geçen yıl ödeneğinden 2 000 lira noksandır.

Bölüm 207 — Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanununun 5 nei maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı

1950 yılında yedi memur yabancı dil para mükâfatı almıştır. 1952 yılı için (5) memur hesabıyla 7 500 lira ödenek teklif edilmiştir. Geçen yıla nazaran 12 500 lira noksandır.

Bölüm 209 — 5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler

Madde 11 — % 5 aidat ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları karşılığı

13 853 720 liranın % 5,50 si nispetinde 761 955 lira ödenek teklif edilmiştir.

Madde 12 — % 1 ek karşılıkları

13 853 720 liranın % 1 i nispetinde 138 537 lira ödenek konulmuştur.

Madde 13 — Emekli ikramiyesi karşılığı

340 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 14 — Sandık yönetim giderleri

761 955 liranın 0,0504 ü nispetinde 38 403 lira teklif edilmiştir.

Madde 15 — Diğer ödemeler

Bu masraflar için 64 005 lira teklif edilmiştir. Bu bölümün tutarı geçen yıldan 142 900 lira fazlasıyla 1 342 900 liradır.

Bölüm 210 — Temsil ödeneği

Hususi kanuna göre ayda 175 lira ödenmek üzere geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 2 100 lira konulmuştur.

Bölüm 218 — 4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 260 000 lira konulmuştur.

Bölüm 301 — Genel Müdürlük büro giderleri

Madde 10 — Kırtasiye

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 13 500 lira konulmuştur.

Madde 20 — Döşeme

2 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 30 — Demirbaş

Eskimleri dolayısıyla Genel Müdürlük için satın alınmasına katı zaruret olan bayrak, bekçi kontrol saati, yazı makinesi, cetvel teksir makineleri gibi demirbaş eşya karşılığı olarak 7 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 40 — Öteberi giderleri

Bu madde için 1950 yılında kabul edilen ödenek 40 000 lira olup yapılan sarfiyat 30 625 liradır. 1951 yılı için 30 000 lira teklif edilmiş fakat Bütçe Komisyonunda 10 000 liraya indirilmiştir. Bunun kâfi gelmemesi sebebiyle bu yıl aktarma teklifinde bulunulmuştur. Tasarrufa âzami şekilde riayet edilmek suretiyle bu tertibe geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira fazlasıyla 15 000 lira teklif edilmektedir.

Madde 50 — Aydınlatma

1951 yılı ödeneğinin aynı olarak 15 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 60 — Isıtma

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 20 000 lira konulmuştur.

Bölüm 302 — İller büro giderleri

Madde 10 — Kırtasiye

1950 yılı sarfiyatı 80 000 lirayı aşmıştır. 1952 mali yılı için geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 80 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20 — Döşeme

Sarfiyat azami tasarrufa riayet edilerek yapılmakta olduğundan 10 000 lira teklif edilmektedir.

Madde 30. — Demirbaş

Azami tasarrufa riayet edilerek 20 000 lira istenmiştir.

Madde 40. — Öteberi giderleri

Geçen yıl ödeneğinden 8 000 lira noksaniyle 40 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 50. — Aydınlatma

Geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira noksaniyle 35 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 60. — Isıtma

Mahrukat fiyatlarındaki artış dolayısıyla mülhakat taleplerini karşılayabilmek için 20 000 lira fazlasıyla 120 000 lira konulmuştur.

Bölüm 303. — Basılı kâğıt ve defterler

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 90 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 304. — Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri

Madde 11. — Genel Müdürlük posta ve telgraf ücretleri

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 25 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12. — İller posta, telgraf ücreti

Geçen yıl ödeneğinden 20 000 lira noksan olarak 200 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 21. — Genel Müdürlük telefon ve başka muhabere giderleri

1950 yılı Bütçe Kanunu ile bu tertip için kabul edilen ödenek 60 000 lira idi. 1951 yılında 50 000 liraya indirilmiş ve 1952 yılı için de daha 5 000 lira indirilerek 45 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 22. — İller telefon ve başka muhabere giderleri

Geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira noksaniyle 40 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 305. — Kira bedeli

Madde 11. — Merkez

Tertibi muhafaza maksadiyle geçen yıl bütçesinde olduğu gibi bir lira teklif edilmiştir.

Madde 12. — İller

Mülhakat idarelerindeki mamulât satış ve transit depoları kira karşılıklarının satış masrafları arasında yer alması, satış masraflarının doğru bir şekilde tesbiti bakımından daha uygun görüldüğünden bunlar diğer satış masrafı gibi ödemek üzere bütçe haricinde bırakılmıştır. Bu tertibe konulmuş olan 50 000 lira ödenek yalnız kira ile tutulan idare binalarına karşılıktır.

Bölüm 306. — Giyecekler

Talimatnamesine göre istihkakı olanlara verilecek giyecek eşyası için 198 456 liraya ihtiyaç vardır. Bütçe imkânları bunun tamamını karşılamaya müsait olmadığından bir kısım eşyanın verilmesi gelecek seneye bırakılmak suretiyle geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 125 000 lira ile ihtiyaem karşılanmasına çalışılacaktır.

Bölüm 307. — Yolluklar

Madde 10. — Sürekli görev yolluğu

Geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira noksan olarak 50 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20. — Geçici görev yolluğu

1950 yılı ödeneği 440 000 liradır. 1951 yılında 95 000 lira noksanıyla 345 000 lira ödenek verilmiştir. 1952 yılı için de geçen yıldan 45 000 lira noksanıyla 300 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 30 — Müfettişler yolluğu

Kadro mevcudu göz önünde tutularak geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 120 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 40 — Yabancı memleketler yolluğu

Geçen yıl ödeneğinden 15 000 lira noksanıyla 45 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 50 — Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve giderleri

204 neü bölümün gerekçesinde izah olunduğu üzere getirilecek (4) mütehasıs ve yardımcı personelin yapacakları seyahatlere karşılık olarak bu tertibe geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira fazlasıyla 10 000 lira konulmuştur.

Bölüm 308 — 4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi giderleri ve yollukları

1950 yılı Bütçesinde tedavi ücreti olarak bu bölümün 1, 2 ve 3 neü maddelerine sırasıyla 23.000 + 12.000 + 35.000 lira ödenek konulmuş ise de,

1. 1949 ve 1950 yıllarında evvelki senelere nispetle hastaların çoğalması ve ayrıca resmî hastanelerde yer bulunmaması yüzünden çok âcil vak'alara inhisar etmek şartıyla bâzı hastaları daha pahalı olan hususi hastanelerinde yatırmak zaruretinde kalınması,

2. Sanatoryum tedavisine ihtiyac görülen hastaların fazlalaşmış bulunması ve yegâne resmî sanatoryum olan Heybeliada Sanatoryumunda da ekseriya boş yatak bulunmaması dolayısıyla hastalıklarının ehemmiyet ve müstaceliyeti münasebetiyle bir kısım hastaların hususi sanatoryumlara yatırmak mecburiyetinde kalınması,

3. Yalova Kaplıcalarına gönderilen her bir hasta için asgari 500 liraya ihtiyaç bulunması hasebiyle bu ödenek kâfi gelmemiş ve halen mezkûr senede tahakkuk etmiş ve ödenmemiş 10 000 lira borç kalmıştır. Bu itibarla, geçen yıl 70 000 lira olan tedavi masraflarının 15 000 lirası Genel Müdürlük, 15 000 lirası işletmeler ve 45 000 lirası iller memurlarına ait olmak üzere 75 000 liraya çıkarılmasına katî lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.

Madde 11 — Genel Müdürlük

Yukarda arzedilen mucip sebeplere binaen bu maddeye 15 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — İller

Yukarda arzedilen mucip sebeplere binaen bu tertibe 45 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler

Yukarda arzedilen mucip sebeplere binaen bu tertibe 15 000 lira ödenek teklif edilmiştir.

Bölüm 403 — Temsil giderleri

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 4 000 lira konulmuştur.

Bölüm 405 — 5190 sayılı Kanununun gerektirdiği koruma ve tahsil memurları hayvanları giderleri

Madde 10 — Hayvan satılma bedeli

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 3 000 lira konulmuştur.

Madde 20 — Memurlara verilecek hayvan yem bedeli

Halen mevcut olan 542 atlı takip ve koruma memurunun ayda 15 liradan hayvan yem bedeli tutarı 97 560 liradır. Yıl içinde at alması melhuz 16 koruma memurunun hayvan yem bedeli dâhil olduğu halde, bu tertibe geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 100 00 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 407 — Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler

Madde 20 — Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 500 lira konulmuştur.

Madde 30 — Geri verilecek paralar

1950 yılı sarfiyatı 8 300 lira olduğu göz önünde tutularak geçen yıl ödeneği olan 10 000 liradan 1 000 lira noksaniyle 9 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 40 — Mahkeme harçları

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 40 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 50 — Bina ve Arazi vergileri

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 3 000 lira konulmuştur.

Madde 60 — Kaçağın meni ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 15 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 417 — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler

Geçen yıl ödeneğinden 10 000 lira noksaniyle 10 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 418 — Para taşıma giderleri

Mülhakat idarelerindeki satış hasılâtının merkeze celbi için bankalara ve postanelere ödenen para nakil ve masrafları satış hasılâtının azaltıp çoğalması ile aynı nispet dâhilinde eksilmekte veya fazlaşmaktadır. Satışların gösterdiği inkişaf nispetinde artmakta olan para nakil masraflarının bütçe ödenekleriyle tahditleri tatbikatta sıkışık durumlar tevhit etmektedir. Gerek bu mahzura meydan vermemek ve gerek satışlarla mevcut münasebeti itibariyle diğer satış masrafları meyanında gösterilmek üzere döner sermayeden ödenmesini sağlamak maksadiyle bu tertip bütçe haricinde bırakılmıştır.

Bölüm 419 — Mahkeme giderleri

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 40 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 420 — Tecrübe, ıslah ve mücadele giderleri

Madde 11 — İşçi ücretleri

1952 yılında Aydın, Tokad, Bursa, İzmir, Artvin, Muğla, Bucak, Malatya tütün ekim bölgelerinde yeniden deneme tarlaları veya örnek fideliği kurulması ve umumiyetle bütün bölgelerde daha fazla tohum istihsal ve ekicilere parasız tevzi edilmesi programa alındığından bu işleri başarabilmek için geçen yıldan 9 000 lira fazlasıyla 110 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — Yönetim giderleri

Geçen yıl ödeneğinden 500 lira noksaniyle 18 000 lira konulmuştur.

Madde 13 — Teknik giderler

Geçen yıl ödeneğinden 8 500 lira noksaniyle 32 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 14 — Fidelik müsabakaları

Geçen yıl ödeneğinden 2 500 lira noksaniyle 2 500 lira konulmuştur.

Madde 15 — Bağ yardımı

Tertibin muhafazası için 1 lira konulmuştur.

Madde 16 — Müskirat fabrikaları örnek bağları

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 10 000 lira istenmiştir.

Madde 17 — Mücadele giderleri

Geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira noksaniyle 25 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 421 — Kaçağı takip ve önleme giderleri

Madde 11 — Tütün ekimi yazma giderleri

Geçen yıl ödeneğinden 25 000 lira noksaniyle 125 000 lira konulmuştur.

Madde 12 — Kaçak eşya muhafaza ve taşıma giderleri

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 15 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Kaçakla mücadele giderleri

1950 yılı ödeneği 25 000 liradır. 1951 yılı için kabul edilen 5 000 lira ödenekle bazı bölgelerde baş gösteren silâhlı kabile halindeki kaçakçıları önlemek uğrunda, hizmeti mesbuk muhbir ve müsadirlere tatmin ve teşvik edecek derecede ikramiye verilememektedir. Bu hal bilhassa gizli muhbirlerin yardımından lâyıku ve hile istifadeyi imkânsız kılmakta ve kaçakla mücadelenin de sermereli olmasına imkân vermemektedir. Bu ödeneğin 1950 yılında olduğu gibi 25 000 liraya iblâğının çok faydalı olacağı mütalâa edilmekte ise de bütçe imkânları buna müsait görülmediğinden geçen yıl ödeneğinden yalnız 2 000 lira fazlasıyla 7 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 450 — Üniversite ve Yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar

Üniversite ve yüksek okullarda okutturulmakta olan 22 öğrenciye senede 1 250 lira hesabıyla verilecek burslar karşılığı olarak geçen yıldan 21 250 lira noksaniyle 27 500 lira konulmuştur.

Bölüm 451 — Yayın giderleri

Madde 10 — Satınalma ve abone

Bu tertibe 1949 yılında 15 000, 1950 yılında 10 000 ve 1951 yılında da 5 000 lira ödenek konulmuştur. Bu yıl da geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 5 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20. — Başka her çeşit giderler

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 452. — Teknik yardımdan faydalanılarak yabancı memleketlere gönderileceklerin yol-
luk ve giderleri

Birleşmiş Milletler veya diğer teşekküller teknik yardımından faydalanılarak yabancı memleket-
lere gönderilecek 4 elemanın vasatı 2 000 lira hesabıyla gidip gelme yolluk ve masrafları olarak
8 000 lira konulmuştur.

Bölüm 453. — Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği giderler

Madde 10. — Kurum ve derneklere katılma payı

Paris'te Milletlerarası Şarap Ofisine iştirak aidatı olarak ödenecek 4 500 altın fıranga muka-
bil 5 000 liranın kâfi geleceği anlaşılmış ve ona göre teklif edilmiştir.

Madde 20. — Kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve giderleri

Bu tertibe geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira noksaniyle 10 000 lira konulmuştur.

Bölüm 459. — Spor giderleri

Agari bir hesapla geçen yıl ödeneğinden 6 500 lira noksaniyle 1 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 476. — Kurs giderleri

Madde 10. — Kurs genel giderleri

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 1 000 lira konulmuştur.

Madde 20. — Öğrenci bursları

Eksper Kursundaki 30 öğrencinin bursları karşılığı olarak geçen yıldan 1 680 lira noksaniyle
32 400 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 480 — Yurt dışı acenta ve mümessilliklerin her türlü giderleri

Yurt dışında satış yapmak maksadiyle açılmış olan acenteliklerdeki masraflar tamamen satışla
ilgili bulunduğundan bu masrafların diğer satış masrafları gibi döner sermayeden yapılması uy-
gun görülmüş, gerek bu sebeple ve gerek bu satışlardan husule gelen sâfi kârın kolaylıkla tesbit edi-
lebilmesi için bu tertip bütçe harici bırakılmıştır.

Bölüm 501 — Geçen yıl borçları

40 000 lira teklif edilmiştir. Geçen yıl ödeneğinin aynıdır.

Bölüm 502 — Eski yıllar borçları

Madde 10 — 1947 - 1950 yılları borçları

Geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira fazlasıyla 45 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20 — 1928 - 1946 yılları borçları

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 5 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 505 — Hükme bağlı borçlar

Açılmış olan dâvalardan bir kısmı idaremiz aleyhine neticelenmiş olduğundan 1951 yılı bütçesine
konulmuş olan ödenek kâfi gelmemiş ve 75 000 liralık ek ödenek teklifi zarureti hâsıl olmuştur.
1952 yılı içinde de bazı mühim dâvaların idarenin aleyhine neticelenmesi muhtemel görüldüğünden

bunların ücreti vekâlet, mahkeme ve icra masrafları ve faizlerini karşılamak üzere, geçen yıl ödeneğinden 250 000 lira fazlasıyla 300 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 602 — İşçi kurul ve sendikalarına yardım

İşçi sendikalarının teşkili sırasında yapılmakta olan bu yardımlar sendikaların teazzuv etmiş bulunmaları sebebiyle geçen yıl ödeneğinden 15 000 lira noksaniyle 10 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 604. — Çeşitli hayır kurumlarına yardım

Geçen yıl ödeneğinden 2 000 lira noksaniyle 1 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 605. — 4250 sayılı ispiro ve ispiroto içkiler inhisarı kanunu gereğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler

Şarap ihracatında verilecek primleri ve özel şarapçılar arasında yapılacak müsabakalarda kazananlara verilecek mükâfatları karşılamak üzere geçen yıldan 50 000 lira noksaniyle 100 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 701. — Yapı onarımı

Madde 11. — Genel Müdürlük

Genel Müdürlük binası, levazım ambarları, Enstitüler Müdürlüğünde zuhur edecek onarma işleri için geçen yıl ödeneğinden 5 000 lira noksaniyle 15 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12. — İller

Mülhakat idarelerindeki mamulât ambarları, idare binaları ve emanet ambarlarının her çeşit onarma masrafları karşılığı olarak geçen yıl ödeneğinden 65 000 lira noksaniyle 175 000 lira teklif edilmiştir. Bu ödenekle en müstaceller ve tehiri caiz olmıyanlar karşılanacaktır.

Madde 13. — Fabrikalar ve işletmeler

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 200 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 735. — Bina satınalma ve yaptırma

Madde 12. — İller

Bu tertibe geçen yıl ödeneğinden 190 000 lira noksaniyle 410 000 lira konulmuştur. İhtiyaç olarak tesbit edilen miktar 4 500 000 lira civarında isede bunların arasında yalnız 1951 yılından başlayıp gelecek seneye sirayet edecek olanlarla satış işlerinde zaruri görülenler için ödenek teklif edilmiştir.

Madde 13. — Fabrikalar ve işletmeler

Geçen yıl ödeneğinin aynı olarak 450 000 lira teklif edilmiştir. Bu tertibe ait ihtiyaç 1 000 000 lira civarında isede bunlar arasında tehir edilemeyecek kadar mühim ve zaruri olanlar inşa edilecektir.

Bölüm 736. — 5113 sayılı Kanun gereğince satınalınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları

Evvelce ihalesi yapılmış olan bakım ve işleme evlerinin 1952 yılında ödenecek bedelleri karşılığı olarak geçen yıla nazaran 1 450 000 lira fazlasıyla 4 700 000 lira konulmuştur.

Bölüm 741. — 4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika imal ve doldurma evleri ile mevutlarının genişletilmesi giderleri

Madde 10. — Fabrika imal ve doldurma evleri

Geçen yıl ödeneğinden 489 000 lira noksaniyle 1 950 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20.— A. M. F. firması bonoları

Vâdeleri 1952 yılında gelecek olan bonolar karşılığı olarak 2 326 920 lira teklif edilmiştir. Maltepe Sigara Fabrikası inşaatının durdurulması dolayısıyla vâdeleri 1951 yılında gelecek olan bonolar karşılığı olarak bütçeye konulmuş olan 2 900 000 lira mezkûr yıl bütçesinden tenzil edilmişti. Buna rağmen ihtilfın halledilmemesi sebebiyle 1951 yılında bu bonolar ödenmekte olduğundan ek ödenek talep edilmesi zarureti hâsıl olmuştur. 1952 yılı içinde aynı vaziyetin tekerrürüne meydan verilmemek üzere bütçeye bu ödenek konulmuştur.

Madde 30 — Rize Çay Fabrikası

Rize'de yapılması düşünülen ikinci çay fabrikasının istikşaf, istimplâk ve diğer masrafları karşılığı bu sene ilk defa olarak 100 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 751 — Satılınacak makine, alât ve araçlar ve bunları kurma giderleri

İhtiyaç 2 500 000 lira civarındadır. Bunlar arasından en lüzumlu, âcil ve zaruri olanlar tefrik edilmiş ve geçen yıl ödeneginden 330 000 lira noksaniyle 970 000 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 752 — Satılınacak taşıtlar

İhtiyaç 150 000 lira ise de bu tertibe geçen yıl ödeneginin aynı olarak 15 000 lira konulmuştur. Bununla tuzlalar için at, merkep, cip veya kamyonet alınacaktır.

Bölüm 761 — Çamaltı ve Yavşan tuzlalarında yaptırılacak yeni tesisler ve bunları genişletme giderleri

Programa göre yeni tesis ve tevsi için iç finansman karşılığı olarak geçen yıl ödeneginden 250 000 lira noksaniyle 1 250 000 lira teklif edilmiştir. Bu işler için lüzumlu makine ve tesisler Marhall Plânından istifade suretiyle dış memleketlerden satın alınmıştır.

Bölüm 762 — 5433 sayılı Kanun gereğince Rize Çay Fabrikası taksiti

5433 sayılı Kanuna göre bilânço kıymetinin 4 senede 4 taksitte ödenmesi icap eden Rize Çay Fabrikasının 2 nci taksiti için geçen yıl ödeneginin aynı olarak 652 521 lira teklif edilmiştir.

Bölüm 771 — Şaraplık bağ yetiştirenlere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar

1951 yılında konulmuş olan ödenek kâfi gelmediğinden aktarma teklifinde bulunulmuştur. 1952 yılı için geçen yıldan 35 000 lira fazlasıyla 110 000 lira konulmuştur.

Tütün

1951 yılı (7) aylık tütün satışları 11.358.136 kilo olup geçen yılın aynı devresi zarfındaki satışlara nazaran % 5,25 nispetinde fazladır. 1950 yılı satış miktarı 18.258.556 kilo olduğundan artış nispeti olan % 5,25 in buna tatbiki halinde 1951 yılı satışlarının 19.217.130 kilo olacağı anlaşılmaktadır.

Bu vaziyete göre 1952 yılı satışlarının 19.200.000 kilonun üstünde olması icabetmekte ise de bu kere mamulât fiyatlarına yapılmış olan zam dolayısıyla satışların bir miktar azalacağı hesap edilmiş ve bu sebeple 1952 yılı için 19.076.300 kilo tahmin edilmiştir. Satış nevelerine göre vasatı fiyatının 829,77 kuruş ve satış tutarının da 158 289 765 lirayı bulacağı hesap edilmiştir.

1950 yılı Bütçe tahminlerinde 373, 1951 yılı Bütçe tahminlerinde ise 386,15 kuruş olarak hesap edilmiş olan tütün maliyeti 1952 yılı için 348,13 kuruş olarak tahmin edilmiştir.

Beyiye, nakliye, sigorta ve muhtelif masraflardan ibaret olan satış masrafları 1951 yılı bütçe tahminlerinde kilo başına 71,70 kuruş hesap edilmiş idi. 1952 yılı için yapılan tahmin ve hesaplar-

da bu masrafların 74,62 kuruş olacağı neticesine varılmıştır.

Yukarda arz ve izah edilen vaziyete nazaran 1951 ve 1952 yılları tütün satış, maliyet, masraf ve kâr tahminlerini gösteren cetvel aşağıya derç edilmiştir.

Yılı	Kilo	Bedeli	Maliyet	Satış mas.	Satış kârı
1951	18.467.050	144 380 940	71 310 510	13 351 690	59 718 740
1952	19.076.300	158 289 765	66 410 357	14 234 501	77 644 907

Buna nazaran netice itibariyle 1952 yılı tahminlerinde 1951 yılına nazaran 17 926 167 lira fazla bir kâr derpiş edilmiştir.

1951 yılında vasati olarak bir kilo tütünden elde edileceği tahmin edilen kâr 323,38 kuruş olduğu halde 1952 yılında 83,64 kuruş fazlasıyla 407,02 kuruştur. Bu fark kısmen mamulât fiyatlarına yapılmış olan zamdan ve kısmen de yaprak tütün maliyetlerindeki azalmadan ileri gelmiştir.

Tuz

1951 yılı (7) aylık satışları 145.514 ton olup geçen yılın aynı devresi zarfındaki satışlara nazaran % 2,19 nispetinde noksandır.

1950 yılı satış miktarı 253.187 ton olduğundan azalma nispeti olan % 2,19'un buna tatbiki halinde 1951 yılı satışlarının 247,642 ton olacağı anlaşılmaktadır. Tuz fiyatlarına zam yapılması düşünülmekte olduğundan bunun satışlara yapacağı tesir gözönünde tutularak 1952 yılı için 210.000 ton tahmin edilmiştir. Bundan elde edileceği hesap edilen satış tutarı 16 689 460 liradır. Beher tonda 7,90 lira maliyet ve 9,45 lira satış masrafları hesap edilerek 13 045 700 lira satış kârı tahmin edilmiştir.

Çay

1951 yılı (7) aylık satış miktarı 1.104.949 kilo olup geçen yılın aynı aylarındaki satışa nazaran % 23,58 nispetinde fazladır. 1950 yılı satışları 1.726.302 kilo olduğundan artış nispeti olan % 23,58 in buna tatbiki halinde 2.133.364 kilo elde edilmektedir.

Bu hesaba göre 1952 yılı tahmini 2 100 000 kilo alınmıştır. Vasati 1 500 kuruş fiyatla satış tutarı 31 518 652 lirayı bulacaktır. 1951 yılı maliyeti 800,89 kuruş hesap edilmiş iken 1952 yılı için bir miktar noksaniyle 790,91 kuruş alınmıştır. 1951 yılında kilo başına 118,43 kuruş tahmin edilen satış masrafları 1952 yılı için 121,15 kuruş olarak hesap edilmiştir. Bu vaziyete nazaran 1952 yılı satış kârı geçen yıldan 1 516 960 lira fazlasıyla 12 365 420 lira tahmin edilmiştir.

Bira

1951 yılı (7) aylık satış miktarı 13 693 788 litre olup geçen yılın aynı ayları zarfındaki satışa nazaran % 11,10 fazladır. 1950 yılı satış miktarı 17 611 335 litre olduğundan artış nispetinin buna tatbiki halinde 1951 yılı satışlarının 19 566 193 litre olacağı anlaşılmaktadır. Buna nazaran 1952 yılı satışlarının 19 500 000 litrenin üstünde olarak tahmin edilmesi icabetmekte ise de bu kere satış fiyatlarına yapılmış olan zam dolayısıyla satışların bir miktar azalacağı hesap edilmiş ve bu sebeple 1952 yılı için 18 000 000 litre tahmin edilmiştir.

Vasati 69 kuruş hesabıyla satış tutarı 12 419 911 lira olacaktır. 1951 yılında beher litrenin imâlât maliyeti 24,16 kuruş olduğu halde 1952 yılı maliyeti 25,02 kuruş tesbit edilmiştir. Satış masrafları litre başına 20,16 kuruş olarak hesap edilmiş ve buna göre bir litrede elde edilecek kâr 23,82 kuruş tahmin edilerek kâr yekûnu 4 287 500 lira olarak tesbit edilmiştir.

Ispirtolar

1951 yılı (7) aylık ispiroto satışı 3 803 321 litre olup geçen yılın aynı ayları zarfındaki satışa nazaran % 10,81 fazladır. 1950 yılı satış miktarı 5 341 641 litre olduğundan artış nispetinin buna tatbiki halinde 1951 yılı satışlarının 5 919 072 litre olacağı anlaşılmaktadır. Buna nazaran 1952 yılı satışlarının 5 900 000 litrenin üstünde olarak tahmin edilmesi icabetmekte ise de bu kere satış fiyatlarına yapılmış olan zam dolayısıyla satışların bir miktar azalacağı düşünülerek 1952 yılı için 5 116 500 litre tahmin edilmiştir. Satış nevelerine göre vasati 157,43 kuruş hesabıyla satış tutarı 8 133 600 lira hesap edilmiştir. 1952 yılı maliyeti 86,52 satış masrafları 22,05 kuruş olarak hesap edilmiş ve neticede ispiroto satışlarından 2 524 371 lira kâr tahmin edilmiştir. Kâr tahmininde geçen yıla nazaran 1 843 291 lira bir fazlalık mevcuttur.

Rakılar

1951 yılı (7) aylık satış 3.699.534 litredir. Bu miktar geçen yıla nazaran % 3,99 nispetinde fazladır. 1950 yılı satışları 6.305.904 litre olup bu artışın buna tatbiki neticesinde 1951 yılı satışlarının 6.557.510 litreyi bulacağı anlaşılmaktadır. Bu kere satış fiyatlarına yapılmış olan zam göz önünde tutularak 1952 yılı için 6.200.000 litre satış tahmin edilmiştir. Vasati 644,18 fiyatla tutarı 39 939 500 liradır. 1951 yılı Bütçesinde maliyet ve satış masrafları tutarı litre başına 264,18 kuruş tahmin edilmişti. 1952 yılı için 4,46 kuruş noksaniyle 259,72 kuruş hesaplanmıştır. Bu vaziyete nazaran 1952 yılı için derpiş edilen satış kârı geçen yıl tahminlerinden 3 296 120 lira fazlasıyla 23 836 770 liradır.

Şaraplar

1951 yılı (7) aylık satış miktarı 1.632.981 litredir. 1950 yılının aynı ayları satış miktarı 1.707.717 litre idi. Azalma nispeti % 4,37 dir. 1950 yılı 12 aylık satışları 3.323.163 litredir. Azalma nispetinin buna tatbiki halinde 1951 yılı satışlarının 3.177.940 litre olması icabetmektedir.

1952 yılı satış miktarı 3.390.000 litre tahmin edilmiştir. 1952 yılı tahmininde litre maliyeti 40,56 kuruş olarak alınmıştır. 1951 yılı tahmininde bu rakam 38,23 kuruştur. 1952 yılı satış fiyatı 51,72 1951 yılı satış fiyatı 45,38 kuruş alınmıştır. Bu vaziyete göre 1951 yılında litre başına satış kârı 7,15 kuruş olduğu halde 1952 yılı için 4,01 kuruş fazlasıyla 11,16 kuruştur. Bu sebeple 1952 yılı kâr tahmini geçen yıl tahminlerinden 56 560 lira fazlasıyla 378 230 liradır.

Diğer içkiler

A) Kanyak :

1951 yılı (7) aylık satışları 77 532 litredir. 1950 yılının aynı ayları zarfındaki satışlara nazaran % 5,29 nispetinde fazladır. 1950 yılı satışları 174 106 litre olup artış nispetinin buna tatbiki halinde 183 316 litre tesbit edilmiştir. 1952 yılı için 182 500 litre satış tahmin edilmiştir. Bu satışlardan tahmin edilen kâr 701 270 liradır, satış tutarı 1 433 500 liradır.

B) Vermut :

1951 yılı (7) aylık satışları 46 934 litredir. 1950 yılının aynı ayları zarfındaki satışlara nazaran % 0,90 nispetinde bir noksanlık vardır. 1952 yılı satış tahmini 105 000 litredir. Bundan elde edilecek satış hasılatı 349 500 lira ve satış kârı da 95 190 liradır.

C) Kınakma :

1950 ve 1951 yılları (7) aylık satış mukayeselerinde 1951 yılı aleyhine olarak % 43,29 nispetinde bir noksanlık mevcuttur. 1950 yılı satışları 3 607 litredir. Satışlardaki azalma gözönünde tutularak

1952 yılında 2 000 litre satılacağı tahmin edilmiştir. Bu satıştan elde edileceği tahmin edilen hasılat 6 800 lira, kâr 790 liradır.

D) Likörler:

1951 yılı (7) aylık satış miktarı 121.593 litredir. Geçen yılın aynı ayları zarfındaki satış 108 179 litre olup 1951 yılında % 12,40 nispetinde bir artış müşahade edilmektedir. 1950 yılında 213 000 litre satılmıştır. Artış nispetinin tatbiki halinde 239 410 litre elde edilmektedir. Likör fiyatlarına yapılmış olan zam göz önünde tutularak 1952 yılı için 217 500 litre satış tahmin edilmiştir. Bundan elde edilecek hasılat 974 500 lira ve kâr 249 330 liradır.

E) Malt:

1952 yılı için 20 650 litre satış tahmin edilmiştir. Beher litrede satış fiyatı 177,14 maliyet ve masraf 143,93 kuruş satış kârı 33,21 kuruştur. Buna göre malt satışından 36 580 lira hasılat, 6 860 lira kâr elde edilecektir.

F) Votka:

1951 yılı (7) aylık satışları 144 087 litre olup geçen yılın aynı aylardaki satışlarına nazaran % 36,45 nispetinde fazladır.

1950 yılı satışları 209 023 litre olup artış nispetinin buna tatbiki halinde 285 210 litre elde edilmektedir. 1952 yılı için 277 500 litre tahmin edilmiştir. bundan elde edilecek hasılat 1 736 650 lira ve satış kârı 1 191 726 liradır.

G) Cin:

1951 yılı (7) aylık satışları 12 336 litre olup geçen yılın aynı aylardaki satışlarına nazaran % 1,33 nispetinde fazladır. 1950 yılı satışları 22. 187 litre olup artış nispetinin buna tatbiki neticesinde 22.480 litre elde edilmektedir. 1952 yılı için 21.000 litre tahmin edilmiştir. Bu satıştan elde edilecek hasılat 126 000 lira ve kâr 69 910 lira hesap edilmiştir.

H) Viski:

1952 yılı için 10.000 litre viski satılacağı ve bundan 446 655 lira satış hasılatı ve 253 500 lira satış kârı elde edileceği tahmin edilmiştir.

I) Şampanya :

1952 yılı içinde 5 600 litre satılacağı ve bu satıştan 129 500 lira hasılat ve 56 880 lira kâr edileceği tahmin edilmiştir.

Yukardaki izahata nazaran diğer içkilerden toplu olarak 5 239 685 lira satış hasılatı ve 2 625 456 lira satış kârı elde edileceği anlaşılmaktadır. Bu kısma ait satış kârlarında geçen yıla nazaran 559 966 lira bir fazlalık mevcuttur.

Barut

1951 yılında (7) aylık satışlar 7 386 445 lirayı bulmuştur. Geçen seneye nazaran % 16,17 nispetinde bir artış tesbit edilmiştir. Bu artış yıl sonuna kadar devam ettiği takdirde 1951 yılı satışlarının 12 766 935 liraya çıkacağı hesap edilmektedir. Satışların 1952 yılı içinde bir miktar daha artacağı hesap edilerek satış hasılatının 13 435 130 lirayı bulacağı tahmin edilmektedir. Bunun 9 134 330 lirası maliyet ve satış masrafları olup mütebaki 4 300 800 lirası satış kârını teşkil edecektir. Bu miktar geçen yıldan 991 220 lira fazladır.

Kibrit

1951 yılı (7) aylık satışları 34 475 sandık olup geçen yıla nazaran % 0,10 nispetinde eksiktir. 1950 yılı satışları 56 903 sandık olup azalma nispetinin buna tatbiki halinde 1951 yılı satışlarının 56 840 sandık olması lâzımgelmektedir. 1952 yılı için 55 000 sandık satılacağı tahmin edilmiştir. Bu satıştan elde edilecek hasılat 5 500 000 lira ve satış kârı 590 150 liradır.

Yukardaki hesaplara göre satış kârları yekûnu 141 599 300 liradır. Buna, memleket harici satışlardan elde edileceği tahmin edilen 500 000 lira ve maliyete giren bütçe giderleri ve sair gelirler olarak 7 140 000 lira eklenmiş ve döner sermaye giderleri olarak bundan 5 300 000 lira tenzil edilmiş ve bu suretle bütçe gelirleri (B) cetvelinin 1 nci bölümü olan satış kârları 143 939 304 lira tesbit edilmiştir. Bütçe gelirlerinin bu bölümü geçen yıl tahminlerinden 32 588 571 lira fazladır. Bu suretle elde edilen 143 939 304 liraya ve bütçe gelirleri olarak 1 550 000 lira ve destekleme yaparak tütün mubâyasından tahakkuk ettirilecek hizmet ücreti olarak 600 000 lira ve muhtelif nevi mamulât satışlarından tahassül edecek 106 045 749 lira Millî Savunma Vergisi eklenerek bütçe kanun tasarısının 2 nci maddesinde gösterildiği üzere (B) cetveliyekûnu 252 135 053 lira elde edilmiştir.

Bu rakam geçen yıl tahminlerinden 37 170 625 lira fazladır. Genel bütçeye ödenecek Hazine hissesinin hesabına gelinece; 252 135 053 lira olarak tahmin edilen bütçe gelirlerinden Bütçe Kanunu tasarısının 1 nci maddesinde sözü geçen (A - 1) ve (A - 2) cetvellerinde gösterilmiş olan ceman 32 353 463 lira tenzil edilmek, 4250 sayılı Kanun gereğince ispirto ve ispirtolu içkiler satış kârından % 4,5 nispetinde 1 514 355 lira Tayyare Resmi ve 5237 sayılı Kanun gereğince tekeli sâfi gelirlerinden % 5 nispetinde 5 503 574 lira belediye hissesi ayrılmak suretiyle Hazine hissesi geçen seneye nazaran 33 747 426 lira fazlasıyla 212 763 661 lira tesbit edilmiştir.

1952 yılı satışların tahlili

	Ölçü	Satış	Vasati fiyat Kuruş S.	Satış masrafları	Satış bedeli	Kâr
1. Tütün :						
Satış	Kilo	19 076 300	829.77		158 289 765	
Maliyet			348.13	66 410 357		
Beyiye			39.10	7 458 596		
Nak. Muh.			35.52	6 775 905	80 644 858	77 644 907
2. Tuz :						
Satış	Ton	210 000	7947.—		16 689 460	
Maliyet			790.—	1 658 790		
Nak. Muh.			745.—	1 984 970	3 643 760	13 045 700
3. Çay :						
Satış	Kilo	2 100 000	1500.89		31 518 652	
Maliyet			790.91	16 609 056		
Beyiye			90.05	1 891 119		
Nak. Muh.			31.10	653 057	19 153 232	12 365 420
4. Bira :						
Satış	Litre	18 000 000	69.—		12 419 911	
Maliyet			25.02	4 504 273		
Nak. Muh.			20.16	3 628 138	8 132 411	4 287 500
5. İspirtolar :						
Satış	Litre	5 116 500	157.43		8 133 600	
Maliyet			86.52	4 469 887		
Beyiye			0.86	44 210		
Nak. Muh.			21.19	1 095 132	5 609 229	2 524 371
6. Rakılar :						
Satış	Litre	6 200 000	644.18		39 939 500	
Maliyet			182.25	11 299 815		
Beyiye			14.28	885 625		
Nak. Muh.			63.19	3 917 290	16 102 730	23 836 770
7. Şaraplar :						
Satış	Litre	3 390 000	51.72		1 753 160	
Maliyet			40.56	1 374 930		
Nak. Muh.			—	—	1 374 930	378 230
8. D. İçkiler :						
Satış	Litre	824 250	635.69		5 239 685	
Maliyet			232.73	1 918 298		
Beyiye			14.27	117 589		
Nak. Muh.			70.16	578 342	2 614 229	2 625 456

	Ölçü	Satış	Vasati fiyat Kuruş S.	Satış masrafları	Satış bedeli	Kâr
9. Barut :						
Satış	Lira	13 435 130	100.—		13 435 130	
Maliyet			58.02	7 795 110		
Beyiye			3.70	496 610		
Nak. Muh.			6.28	842 610	9 134 330	4 300 800
10. Kibrit :						
Satış	Sandık	55 000	10000.—		5 500 000	
Maliyet			7614.—	4 187 700		
Beyiye			600.—	330 000		
Nak. Muh.			713.—	392 150	4 909 850	590 150
Satış kârları :						141 599 304
Hariçi satış kârları					500 000	
Maliyete giren bütçe giderleri ve sair gelirler					7 140 000	7 640 000
						149 239 304
Faiz, amortisman, sabit kıymetler, sigorta ve sair masraflar						5 300 000
Bütçe B. cetvelinde gösterilen satış kârları						143 939 304
Destekleme hizmet ücreti					600 000	
Bütçe geliri					1 550 000	
Millî Savunma Vergisi					106 045 749	108 195 749
Bütçe geliri toplamı :						252 135 053
Bütçe giderleri					32 353 463	
Tayyare Resmi				1 514 355		
Belediye hissesi				5 503 574	7 017 929	39 371 392
Hazine hissesi :						212 763 661

Rapor

26 . I . 1952

Bütçe Komisyonu Yüksek Başkanlığına

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 yılı Bütçesini tetkik ettik.

Karşılığında hizmetin vuzuhla teşhisi yapılmadan her hangi bir bütçenin sıhhatle tetkikına imkân olmayacağı aşikârdır. Bunun içindir ki, her şeyden evvel Tekel Genel Müdürlüğünün iştigal sahasına giren mevzuları imkânın ve zamanın müsaadesi nispetinde ve mümkün olduğu kadar doğru olan donelere istinat etmeye çalışarak inceledik.

Yüksek Bütçe Komisyonuna ilk kısımda bu tetkiklerimizin neticelerini veriyoruz, ikinci kısımda ise, 1952 Bütçesi hakkındaki görüşlerimizi arz etmiş bulunuyoruz.

1. Kısım

Tekel Genel Müdürlüğü ve iştigal mevzularına umumî bir bakış

Bilindiği gibi; 4036 sayılı Kanuna göre Tekel Genel Müdürlüğü mülhak bütçe ile idare edilen hükmi şahsiyeti haiz bir Devlet müessesesidir. Aynı kanunun ikinci maddesine göre, tütün, ispirto ve ispirtolu içkiler, tuz, barut ve patlayıcı maddelerle av malzemesi, fişek ve rovelver ve sonradan bunlara ilâve edilen kibritle ve çay inhisarlarını mevzu hükümler dairesinde işletmek ve idare etmekle mükelleftir.

İştigal mevzularıyla bu mevzuların maksatları göz önünde bulundurulursa bu idarenin üç cepheden tetkiki doğru olur.

1. İşletmecilik bakımından;
2. Tevzi bakımından;
3. Hazineye temin ettiği gelir bakımından;

Fakat, Tekel İdaresini bu üç fonksiyonuna göre ayrı, ayrı tetkik etmeden evvel sabit ve döner sermaye durumuna bir göz atmak faydalı olacaktır.

Sabit ve döner sermaye durumu

Tekel İdaresinin 1950 yılı Bilânçosuna göre sabit ve döner sermaye yekûnu 174 385 118,82 liradır.

Sabit sermaye :

Bilânçoya da esas olarak alınmış olan aşağıdaki tablonun tetkikından anlaşılacağı üzere Tekelin sabit sermayesi, 15 939 336,63 lira amortisman payı olarak düşüldükten sonra 69 089 943,47 lira olarak görülmektedir.

Bütçe sabit kıymetleri tablosu

(1950)

Adana tütün fabrikası	1 178 090,34
İstanbul Tütün Fabrikası	6 781 455,96
İzmir Tütün Fabrikası	1 978 355,45
Malatya Tütün Fabrikası	1 273 028,29

(S. Sayısı : 57)

Samsun Tütün Fabrikası	1 205 857,17
Bitlis Tütün Atelyesi	353 957,17
İstanbul Tütün Bakımevi	1 433 764,05
İzmir Yaprak Tütün Bakım Evi	1 483 217,37
Samsun Yaprak Tütün Bakım Evi	793 853,18
Ankara Bira Fabrikası	4 779 498,47
Diyarbakır İçki Fabrikası	337 310,05
Elâzığ Şarap Fabrikası	919 184,01
Gaziantep İçki Fabrikası	818 354,07
İstanbul Bira Fabrikası	5 572 567,50
İzmir Şarap Fabrikası	2 876 217,95
Paşabahçe İçki Fabrikası	2 602 412,36
Tekirdağ Şarap Fabrikası	1 637 125,40
Ürgüb Şarap Fabrikası	1 115 380,39
Şişli Likör Fabrikası	710 427,40
Çamaltı Tuzlası	2 345 418,47
Çankırı Tuzlası	84 501,17
Yavşan Tuzlası	661 711,82
İstanbul Çay Deposu	5 980,66
Büyükdere Kibrit Fabrikası	1 569 519,73
Tatava Kereste Fabrikası	164 828,51
İyidere Kereste Fabrikası	276 147,33
Kutu Fabrikası	874 745,69
Yedek Parça ve Tamir Atelyesi	314 833,36
Karaağaç Barut Deposu	92 036,56
Enstitüler	598 297,32
Tuzlalar - Arazisi	1,00
Rize Çay Fabrikası	2 754 916,22
Genel Müdürlük ve başmüdürlükler	28 881 891,56
	<hr/>
Toplam	76 474 886,58
Hali tasfiyede Maltepe Tütün Fabrikası	7 683 128,43
Rize Çay Fabrikası tesisatı	174 588,35
Marshall Yardımı (Çamaltı Tuzlası tesisatı)	696 676,74
	<hr/>
Genel toplam	85 029 280,10
	<hr/>
Bütçe sabit kıymetleri toplamı	85 029 280,—
Bütçe sabit kıymetleri amortismanı	15 939 337,—
	<hr/>
	69 089 943,—
	<hr/>

Döner sermaye :

Muhtelif Kanunlarla çeşitli Tekel konuları için verilmiş ve ödenmiş döner sermaye 105 295 175,35 liradır.

Bu miktar döner sermayenin iş hacmine nazaran aslâ kifayet etmediği muhtelif maddelerin sermaye ve kıymetleri ve bizzat Tekel Genel Müdürlüğünün 1950 bilançosu üzerinde yaptığımız tetkikler neticesinde tesbit etmiş bulunuyoruz.

Geniş bir iş hacmi içinde bonolara başvurulması zarureti kabul edilebilir olmakla beraber bilhassa hasılat fazlalarının sigorta ve amortisman bakryelerinin ve zaman zaman Hazine taahhütlerinin geciktirilmesinden hâsıl olan malî imkânların döner sermaye olarak kullanılmasını doğru görmekteyiz. Bu mahzuru önlemek için Tekel dönersermayesinin bugünkü ihtiyaçlara göre bir an evvel ayarlanması zaruridir. Muhtelif mevzularda döner sermaye ihtiyacı aşağıda gösterilmiştir:

1. Paralar :

İşletme ve İdare ihtiyacını karşıyabilmek üzere kasa ve bankalarda bulundurulması lâzımgelen paralar için 10 000 000 liranın kâfi geleceği anlaşılmıştır.

2. Stoklar :

a) Yaprak tütün :

Harman istikrarını muhafaza edebilmek için yaprak tütünlerin teknik bakımdan iki fermantasyon devresi geçirmesi icabetmekte ve bunun için (28) aylık stok bulundurulması zaruri görülmektedir.

Bu miktar yaprak tütün için döner sermaye ihtiyacı aşağıda izah edilen şekilde 100 000 000 lira olarak tesbit olunmuştur.

	Miktar Kilo	Vasati Fiyat	Bedel Lira
İşlenmemiş yaprak tütün	14 000 000	200	28 000 000
İşlenmiş yaprak tütün	30 000 000	240	72 000 000
	44 000 000		100 000 000

b) Mamûl tütün :

Mamûl tütün stok miktarını yıllık satışın üç aylığını karşılayacak bir had dâhilinde tesbit etmek yerinde olur. 1952 satış tahminlerine göre $4/19.0.6.300 = 4 769 000$ kilo bir stokun ihtiyacı karşıyabileceği hesap edilmektedir. Bu miktar için vasati maliyet tutarı olan 3,48 lira üzerinde 16 600 000 lira civarında bir döner sermayeye ihtiyaç bulunmaktadır.

c) İçkiler :

1. Rakı :

İhtiyacın zamanında ve aksatmadan temini için vasati olarak :

- 4 aylık şişeli rakı
- 2 » fıçılı rakı
- 6 » rakı asli maddesi olan suma
- 3 » kuru üzüm

stoku bulundurmamak icabetmektedir. Bunlar için takriben 8 900 000 lira bir sermayeye ihtiyaç görülmektedir.

2. Kanyak :

Dört aylık şişeli ve uzun bir dinlendirmeye ihtiyaç dolayısıyla dört yıllık fıçılı kanyak stok edilmesi zaruri bulunduğundan bunu temin için 1 440 000 liralık sermayeye lüzum görülmektedir.

3. Likörler :

Dört aylık stok için 190 000 lira ve imalât durumu için bir yıllık satışı karşılıyabilecek ayrıca 220 000 lira, olmak üzere ceman 410 000 lira, döner sermayeye ihtiyaç bulunmaktadır.

4. İspirtolar :

İhtiyacı devamlı ve muntazam bir surette karşılıyabilmek üzere yıllık satış miktarına tekabül eden bir stokun bulundurulması lâzımdır. 1952 yılı Bütçe tahminine göre satış miktarı 5.116.500 litre tesbit edilmiştir. Beher litresi 86,52 kuruş maliyet hesabıyla 4 470 000 liraya ihtiyaç bulunmaktadır.

5. Bira ;

İhtiyacı karşılayabilmek için ;

2 500 000	litre şişeli bira
4 000 000	litre fişli bira
3 000 000	kilo Malt

bulundurmak icap etmekte ve bunun için de 2 460 000 lira sermayeye ihtiyaç görülmektedir.

6. Şarap :

Dinlendirme safhasıyla birlikte 10 000 000 litrelik bir stok bulundurulması zaruri görülmekte ve beher litresi vasatı 33,57 kuruş hesabıyla 3 600 000 liraya ihtiyaç bulunmaktadır.

7. Diğer içkiler :

Bir kısmı hariçten tedarik edilmekte olduğu nazarı itibara alınarak 6 aylık stok esasına göre 395 000 liralık bir sermayeye ihtiyaç olacağı neticesine varılmıştır.

Bu duruma göre ispiroto ve ispirotolu içkiler için :

8 900 000	lirası Rakılarına
1 440 000	» Kanyaka
406 000	» Likörler
4 470 000	» İspirtolara
2 460 000	» Biraya
3 357 000	» Şaraba
397 000	» Diğer içkilere

ait olmak üzere, ceman 21 430 000 liralık döner sermaye ihtiyacı tesbit edilmiştir.

ç) Tuz :

Tuz istihsalinde hava tahavvülâtının mühim bir tesiri olduğundan daimî olarak 1,5 yıllık stoka ihtiyaç vardır. Hariç satışlar için de elde bulundurulması lâzımgelen stok nazarı itibara alınarak umumi ihtiyacın 370 000 ton olması lâzımgelmektedir. Bunun maliyet tutarı 2 920 000 liradır.

d) Barut :

Barut ve patlayıcı maddelerin mühim kısmı hariçten ithal olunmaktadır. Bu sebeple yıllık satışın 6 aylık miktarı nispetinde stok bulundurulması ihtiyatlı olur. Bu madde için 3 880 000 lira tutarında döner sermayeye ihtiyaç vardır.

e) Çay :

Bu madde hariçten temin edildiğinden senelik ihtiyacın 8 aylığını karşılayacak bir stok bulundurulması zaruri görülmektedir. Bu miktar 1 400 000 kilo olup tutarı 11 070 000 liradır.

f) Kibrit :

Bulundurulması icabeden 6 aylık stok miktarı 27 500 sandıktır. Kibritin asli maddesini teşkil eden tomruk da göz önünde tutularak 3 100 000 liralık bir ihtiyata ihtiyaç görülmektedir.

g) Ambalâj ve levazım :

İstihsal, imal ve sevk işlerinde kullanılan çeşitli ambalâj malzemesinin bir kısmı dâhilden ve bir kısmı da hariçten temin ve tedarik olunmaktadır. Bu ihtiyacın tesbitinde geçen senelerin stok miktarları nazarı itibara alınarak 30 000 000 liraya ihtiyaç bulunmaktadır.

3. Borçlu ve alacaklı farkları :

İdare; hariçten yapılan mübayaalarda mal bedellerini akreditif suretiyle peşinen ödemekte bulunması, tütün mübayaası için müstahsillara evvelden avans tevzi ederek tahsillerinin ancak mübayaa devrelerinde sağlanması gibi sebepler dolayısıyla alacaklı duruma girmektedir. Bu suretle husule gelen idare alacağından muhtelif surette tahassül eden idare borcu tenzil edildikten sonra hâsıl olan fark 13 400 000 lira bulunmaktadır.

4. Döner sermaye demirbaş ve mefruşat :

1950 yılı bilâncosuna göre döner sermaye sabit kıymetler mevcudu, amortisman tenzil edildikten sonra, 6 317 807 liradır. Mütaakıp yılların ihtiyaçları da göz önünde tutularak bu husus için 7 000 000 liranın ihtiyacı karşılanacağı derpiş edilmiştir.

5. İştirakler :

Tütün Limited Şirketine iştirak 1 100 000 liradır. Buna ilâveten 5018 sayılı Kanunla verilen yetki ile 7 500 000 liralık ayrı bir tahsis yapılmıştır. Bu suretle bu bölümün toplamı 8 600 000 liraya baliğ olmaktadır.

Yukarda ayrı ayrı her mevzu için asgari hadlerde tesbit edilmiş olan döner sermaye ihtiyacı na göre Tekelin :

1. Paralar	için	10 000 000	lira
2. Stoklar	»	189 000 000	»
A) Yaprak tütün	»	100 000 000	
B) Mamül	»	16 600 000	
C) İçkiler	»	21 430 000	
Ç) Tuz	»	2 920 000	
D) Barut	»	3 880 000	
E) Çay	»	11 070 000	
F) Kibrit	»	3 100 000	
G) Ambalâj ve levazım	»	30 000 000	
<hr/>			
3. Borçlular	için	13 400 000	lira
4. Döner sermaye demirbaş ve mefruşat	»	7 000 000	»
5. İştirakler	»	8 600 000	»
<hr/>			

olmak üzere ceman 288 000 000 Türk liralık bir döner sermayeye ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim 1950 bilançosunun tetkikından da bu ihtiyaç sarahatle anlaşılmaktadır. 174 385 118,82 lira olarak gösterilen sermayeye karşı Tekel İdaresinin elinde bulundurduğu kıymetler :

Bütçe sabit kıymetleri	69 089 943,47	
Döner sermaye sabit kıymetleri	6 317 806,94	
Kasa mevcudu	31 915 319,11	
Stoklar	178 694 622,50	
İştirakler	1 166 380,66	
Borçlular (alacak ve borç farkı)	7 987 406,45	olmak üzere

ceman 295 171 479,13 liradır.

Bu duruma göre iş hacminin icabettiği mecburiyetler dolayısıyla döner sermayeye nazaran 120 786 360,31 liralık bir aktif fazlalığı husule gelmiştir. Bunu karşılayabilmek için idare bono ihracı suretiyle malî bünyesini düzeltmeye çalışmış bu da kâfi gelmediğinden hasılat fazlasını döner sermaye olarak kullanmak zorunda kalmıştır. Bunun mahzurlu olduğunu yukarıda belirtmiş bulunuyoruz. Bu mahzur döner sermayenin artırılması suretiyle ortadan kaldırılmalıdır.

I - İşletmecilik bakımından :

Sermaye durumuna böylece bir göz attıktan sonra şimdi Tekel mevzuunu üç fonksiyonu içinde ayrı ayrı mütalâa edelim.

Tekelin Muhtelif mevzularına ait işletmeler hakkında tafsilâta girişmezden evvel bu idare işletmelerine ait umumi bâzı vasıfları tesbitte fayda gördük.

a) Yurdun muhtelif yerlerine dağılmış bir halde bulunan bu idare işletmeleri hammadde bakımından memleket mahsullerine dayanan kökleşmiş bir sanayidir.

b) Hammadde ve hinterland bakımlarından bu sanayi kuruluşu umumiyetle işletme yerlerinin seçiminde aranılan hususlara bir iki istisna ile cevap verecek mahiyettedir.

c) Bu faaliyetlerin icrasında yer alması lüzumlu personel, işletmelerin uzun bir maziye malik olmasından faydalanılarak tatmin edici bir seviyeye gelmiştir.

Tekelin işgal sahasına giren işletmecilik faaliyetlerini sanayi tasnifinde « hafif sanayi » şeklinde telâkki etmek yerinde olur. Ancak bir kül halinde bu şekilde tavsifi kabil olan bu işletmelerin fabrikasyonlarında her mevzuun kendine has hususiyetleri de vardır.

Şimdi işletmeleri ayrı ayrı mevzuları içinde mütalâa edelim :

Tütün işletmeleri :

Memleket sigara ve tütün ihtiyacı bu idarenin İstanbul, İzmir, Adana, Malatya, Samsun fabrikalarıyla Bitlis'deki atelyesi vasıtasıyla karşılanmaktadır. Bu fabrikalardan Malatya ve Bitlis hariç diğerleri Reji İdaresinden devralınmıştır. Muhtelif zamanlarda yapılan ilâve ve tadillerle memleket ihtiyacı temin edilmişse de son zamanların satış seyri, memleket ekonomisinde görülen büyük kalkınmanın doğurduğu imkânlarla artan ve artacak olan işira kabiliyeti, karşısında tütün ve sigara sanayiinin bu ihtiyaca cevap verecek vaziyete getirilmesini tavsiyeye şayan görürüz.

Tütün işletmelerinin sabit kıymetleri 14 500 000 lira civarında, senelik faaliyetleri 75 000 000 lira hacmindedir. Bu tesisler 217 memur ve hizmetli, 3700 işçi çalıştırılmakta 7 000 000 lira işçilik ücreti verilmekte, 45 000 000 liralık hammadde 12 000 000 liralık malzeme kullanılmaktadır.

Bu sanayi umumiyetle küçük takatli makinelerle çalıştırıldığından bu işletmelerde enerji faktörü mühim bir rol oynamamaktadır.

Tütün fabrikalarında şimdiye kadar ancak bâzı imal makinelerinin yenileştirilmesinden başka bir değişiklik yapılmamıştır. Bu sanayiın başka memleketlerde eriştiği seviyeye gelebilmesi bina, teçhizat ve tesisat yönlerinden takviyeler yapılmasıyla mümkün olacaktır. Müşahadelerimize nazaran rasyonel bir çalışma ancak bu noksanların ikmalıyla kabil olabilecektir.

İspirto ve ispirtolu içkiler :

Belli başlıları İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Anteb, Tekirdağ ve Elâziğ'da bulunan iki bira, üç ispirto ve rakı, dört şarap ve bir likör fabrikasını, ihtiva eden içki işletmeleri 20.000.000 litre kapasite ile bira ihtiyacını 9.000.000 litre kapasite ile rakı ihtiyacını 450.000 litre kapasite ile likör ihtiyacını karşılamakta ve 6.000.000 litre şarapla memleket şarapçılığında yer almaktadır.

Bunların bugünkü kapasiteleri memleket ihtiyacını gelecek yıllar içinde karşılayabilecek bir durum göstermektedir.

Bu tesislerin sabit kıymetleri 24 000 000 lira civarında senelik faaliyetleri 30 000 000 lira hacmindedir. Bu işletmelerde 15 000 000 liralık hammadde 9 000 000 liralık malzeme kullanılmakta 196 memur ve hizmetli 2500 işçi çalıştırıp 4 000 000 lira işçilik ödenmektedir.

İçki işletmelerinden bira fabrikaları son senelerde yapılmış ve yapılmakta olan tevsi ve takviyelerle normal diye mütalâa edilebilecek bir işletme seyri göstermektedir. Tütün fabrikasyonundan çok farklı olarak, kontinü bir imalât seyri takibeden içki işletmelerinde mevcutların takviyesinden ziyade daha itinalı bir imalât ve daha rantabl bir hammadde işleme esaslarının üzerinde durulması yerinde olur görüğündeyiz.

Tuz işletmeleri :

Büyük küçük kapasitede 50 den fazla tuz işletmesine sahip olan Tekel İdaresi yurdun «200 ilâ 250» bin ton civarında olan istihlâkını fazlasıyla karşılayacak bir durumdadır. İdare, Şark ve Orta Anadolu tuz ihtiyacını başta Yavşan Tuzlası olmak üzere bu muntakalardaki tuzlarla; sahil ve ihracata ait tuzları da İzmir - Çamaltı tuzlasından temin etmektedir.

İç tuzlaların kaynakları müsait olanlar ve pazarı bulunanlar yer yer tevsi edilmektedir. Memleket tuzlarının sabit kıymetleri 4 300 000 lira senelik faaliyetleri 2 000 000 lira hacmindedir. 91 memur ve hizmetli, daimî 800 işçi çalıştırıp 1 000 000 lira işçilik ödemektedir.

Yavşan ve İzmir - Çamaltı göl ve deniz tuzlaları yer ve kapasite bakımından dünya ölçüsünde tuzlardır. Dünya tuz ihtiyacı ve tuza dayanan sanayiın inkişafı ve Çamaltı tuzlasının dünya denizyollarına çok yakın bulunması bu tuzladan eskiye nazaran daha fazla ihraç imkânının sağlanması için tevsi imkânlarının aranmasını telkin etmiş ve Marshall yardımından da faydalanılarak bu tuzla kapasitesinin bir misli artırılması yoluna gidilmiştir. Tevsii devam etmekte olan bu tuzlaya gerekli mekanizasyon vasıtaları getirilmekte ve arazi üzerindeki çalışmalara devam edilmektedir. Buna muvazi olarak Yavşan Tuzlasında da mekanizasyon işi ele alınmıştır. Bu çalışmalar neticesinde rantabl bir işletme imkânı elde edilecek ve ayrıca istihsal fazlasıyla memleket döviz temini de mümkün olabilecektir.

-sınırlıdır.

Çay işletmesi :

2.000 ton civarında olan memleket çay ihtiyacının büyük bir kısmı ithal yoluyla karşılanmakta, 900.000, 730.000 tonluk kısmı ise Rize ve havalisinde yetiştirilmekte olan çaylıklardan temin edilmektedir. 900 000 tonluk kısmı idareye devredilen Rize Çay Fabrikasının kapasitesi çaylıklardaki inkişafı göz önünde tutularak gelecek seneler mahsulünü işlemek için takviye edilmek zorundadır. Yeneden kabul edilmiş bulunan bir konsula genişletilmesi karar altına alınmış olan çay fidanlıklarının mahsul verme zamanına kadar çay işletmesindeki hususiyet dolayısıyla ikinci bir fabrika-

nın kurulması yoluna gidilmesi zarureti kendini göstermektedir. Bugünkü fabrikanın sabit kıymeti 3 000 000 lira senelik faaliyet tutarı 3 250 000 liradır. 18 memur ve hizmetli, daimi 150 işçi çalıştırıp 180 000 lira işçi ücreti ödemektedir. Mevcut fabrikanın takviyesi için gerekli ödenekler 1952 Bütçesinde derpiş olunmuş ve yeni bir fabrikanın kuruluşuna ait ilk hazırlıklar için de yine bütçeye ayrı bir ödenek konmuştur.

Kibrit işletmesi :

50 000 sandık kapasitesiyle memleket ihtiyacını temin eden Büyükdere Kibrit Fabrikasının sabit kıymeti 2 600 000 lira, senelik faaliyet tutarı 4 500 000 lira hacindedir. 10 000 metre mikâbı kavak tomruğu işlemekte 19 memur 620 işçi çalıştırıp 1 000 000 lira işçilik ödemektedir.

Kutu ve kereste :

Tekel İdaresi işletmelerine yardımcı olarak faaliyette bulunan tâli diğer bâzı işletmeleri de vardır. Bunlar Rize, Tatava Kereste fabrikaları ve İstanbul Kutu Fabrikasıdır. Bunların sabit kıymetleri 1 500 000 lira senelik faaliyetleri 7 000 000 lira hacindedir. Bu tesislerde 30 memur ve hizmetli 1100 işçi çalıştırılıp 1 400 000 lira işçilik ödenmektedir.

Bakım ve işleme evleri :

Ekiciden alınan tütünün fabrikasyona verilmeden evvel tasnif edilmesi ve fermantasyon devresindeki bakımı, tekelin yurdun muhtelif yerlerinde ve bilhassa tütün bölgelerindeki işleme ve bakım evlerinde yapılmaktadır. Hemen bütün ameliyesi el işine dayanan bu işletmeler tekelin ihtiyacına tam olarak cevap verebilecek durumda değildir. 5113 sayılı Kanunla temin edilmiş bulunan 25 000 000 liralık yetki içinde ve bir program dâhilinde muhtelif tütün bölgelerinde yeni işleme ve bakım evleri yapılmasına devam olunmaktadır. İdare malı işleme ve bakım evlerinin sabit kıymetleri 10 000 000 lira raddelerindedir. Bu işletmelerde daimi olarak 10 500 işçi çalışmakta 10 200 000 lira işçilik ödenmektedir.

İşletmelerde işçi ve sosyal yardım işleri :

Bütün Tekel iş yerlerinde 21 000 civarında işçi çalıştırılmaktadır. Bu işçilere son yapılan zamlarla senede takriben 25 000 000 lira işçilik ödenecektir. İş yerlerinde 3008 sayılı İş Kanunu hükümleri yerine getirilmekle beraber ayrıca işçiye bir kap yemek verilmekte, sigortanın yürürlükte olmadığı yerlerde ilâç yardımı yapılmakta, doktor bulundurulmakta, doğum, ölüm ve evlenme hallerinde yardım edilmektedir. İlk mektep çağına gelmemiş işçi çocuklarının da muhtelif işletmelerdeki çocuk yuvalarında her türlü bakımlarının yapıldığı memnurlukla müşahade edilmiştir. İdarenin hiçbir mükellefiyeti olmadan bu sosyal yardımlar için 1950 yılında 2 750 000 lira raddesinde bir masraf ihtiyar etmiştir. Başkaca 4772 ve 5417 sayılı kanunlarla kabul edilmiş olan kanuni mükellefiyetler sebebiyle de 1950 yılında takriben 1 400 000 liralık bir ödemede bulunmuştur.

İşletmelerin maliyet hesapları ve rantabiliteleri:

İşletmeler üzerindeki incelemelerimizi maliyet hesapları ve rantabiliteleri mevzularına kısaca temas etmeden bitirmek doğru olmyacaktır.

Tekel işletmelerinin maliyet muhasebelerinde şekli bir vahdet varsa da bu muhasebe tarzı ancak maliyet hakkında umumi mahiyette bir fikir vermekte muhtelif işletmelerin kendi faaliyetlerinin hususiyetlerine göre kâfi derecede vuzuhla hakiki maliyet hesaplarını aksettirmemektedir.

Rantabilite mevzuuna gelince; bu işletmenin her birine faaliyetini tanzim edebilecek sermaye tahsisleri yapılması bugünkü idare statüsüne göre mümkün olmadığından bunların rantabiliteleri

hakkında sarih bir fikir elde etmek ve faaliyetlerinin neticelerini hesabi olarak doğrudan doğruya göstermek mümkün değildir.

Yukarıda yatığımız izahlarla Tekel İdaresinin işletmecilik bakımından bugünkü görüşünü tesbit etmiş bulunuyoruz.

II - Tevzi bakımından:

Tekel Genel Müdürlüğünün tevzi fonksiyonunu aşağıdaki şekilde tetkik etmek mümkündür:

a) Teşkilât:

Tekel Genel Müdürlüğü, merkez teşkilâtı haricinde birbirlerine bağlı 400 memurluk, 62 müdürlük, 30 başmüdürlükten ibaret bir iller teşkilâtına maliktir. Bu teşkilât dışında kalan yerlerde satış ve tevzi işleri sözleşmeli başsaticılıklar vasıtasıyla idare olunmaktadır.

İdare kademeleri satış ve tevzi işlerinden başka tütün ziraatine müteallik kanuni hükümler, ilk madde mubayaaları, hususi şarap âmillerinin kontrolü ve umumiyetle kaçak takibat gibi işlerle de uğraşmaktadırlar.

Mahallî hususiyetleri de nazara alan idare, satışların tutar kıymetlerini muayyen hadlere göre tasnife tâbi tutarak bu teşkilât kademelerinden başmüdürlükleri, müdürlüğe, müdürlükleri memurluğa, ve bâzı memurlukları da başsaticılıklara kalbetmek için çalışmalar yapmaktadır.

Diğer taraftan kendi teşkilâtıyla yaptığı satışlarda ihtiyar edilen masraflar başsaticılara verilecek iskontolardan daha fazla olduğu takdirde bu gibi mahallerde Tekel teşkilâtını derhal lâğvederek satış işlerini başsaticılara devretmektedir. Tekel Genel Müdürlüğü tevzi hizmetini şimdi bu yönden bir tetkika tâbi tutmak yoluna girmiş bulunmaktadır.

b) Masraf:

Tevzi masrafları, nakliye, beyiye, sigorta, ambar kiralari, personel, ve müteferrik masraflardan tereküp etmektedir. Tevzi işlerinin gerek İdarece ve gerek hususi teşebbüs eliyle yapılmasında nakliye, beyiye, sigorta, unsurlarında bir değişikliği nazara almaya sebep görülmemektedir. Bu itibarla tevzi masraflarının personel ücretleri ve müteferrik masraf kısımları üzerinde durmak ve İdarece tevzi işleri için ihtiyar edilen masrafları tetkik etmek kâfi görülmüştür.

Tekel İdaresi İller teşkilâtını esas fonksiyonu bakımından tevzi organı olarak mütalâa ettiğimize göre 1952 Bütçesinin A/1 giderlerinde illerle ilgili bütün masrafların baliğini (9 432 380 T. L.) tevzi masrafı olarak kabul etmek mümkündür. 1952 yılı Bütçe tahminlerine göre idare satış bedelleri tutarı 292 918 863 T. L. olacağına göre Tekel İdaresinin kendi teşkilâtıyla yaptığı tevzi işleri için ihtiyar ettiği masraflar satış bedellerinin % 3 üne tekabül ettiği görülmektedir ki bunu da normal telâkki etmek icabeder.

III - Hazineye temin ettiği gelir bakımından:

Bilindiği gibi, Tekel Hazineye;

a) Satış kârı.

b) Millî Savunma Vergisi olarak iki şekilde gelir temin eder.

Satış kârları:

1952 yılı Bütçesinin «B» cetvelinde görüleceği üzere 143 939 304 lirası tekol geliri ve 2 150 000

lirası muhtelif resimler ve hasılât olmak üzere satış kârları yekûnu ceman 146 089 304 liradır. Muhtelif senelerdeki çeşitli mamullerin kâr nispetleri aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Satış kârının satış hasılatına nispeti

Yıl	Mamul tütün %	İspirto ve ispirotolu			Kibrit ve çakmak taşı		
		İçkiler %	Tuz %	Barut %	Kahve %	Çay %	%
1941	66,52	57,64	75,72	29,69			
1942	60,23	60,64	68,67	39,13	71,86	70,12	
1943	47,60	58,82	60,06	24,23	72,40	83,78	
1944	41,29	53,37	56,64	24,49	69,25	63,32	
1945	45,56	49,38	55,81	28,56	64,85	61,06	
1946	44,06	44,78	56,67	25,29	67,44	63,05	19,24
1947	40,99	38,38	56,89	29,87	17,22	44,05	15,71
1948	43,15	39,08	61,—	27,98		36,45	14,58
1949	43,41	44,59	55,17	30,36		39,02	13,44
1950	43,21	42,80	52,90	34,16		43,10	8,32

Tablonun tetkikından anlaşılacağı gibi bütün tekel satış kârları nispetleri düşüş kaydetmektedir. Nitekim mamul tütün satış kârının satış hasılatına nispeti 1941 yılında % 66,52 iken 1950 yılında % 43,21 nispetine inmiştir.

Bunun başlıca sebebi tekel maddelerinin konjöntürün tesiri haricinde tutulmuş olmasıdır. Eşya fiyatlarındaki artışlar maliyet bedelleriyle satış masraflarının artmasında müessir olduğu halde satış fiyatları buna mütenazır olarak ayarlanmamıştır.

Tekel mamulleri fiyatlarında Hükümetçe son alınan bir kararla, bu ayarlamamın kısmen yapıldığı görülüyor. Bunun neticesi olarak 1950 yılında % 43,21 olan mamul tütün satış kârı nispetinin 1952 yılı Bütçe tahminlerine göre % 49,05 ve ispirto ve ispirotolu içkilerde % 42,80 den % 48,38 e çıkacağı anlaşılmaktadır.

Millî Savunma vergileri :

Tekel maddelerinin tütün, içki kibrit ve tuza ait olanlarından muhtelif kanunlarla satış bedeline ilâveten Millî Savunma Vergisi alınmaktadır. Bu verginin muhtelif senelerde Hazineye sağladığı geliri gösteren tablo aşağıya derecedilmiştir :

Yıl	Tütün Lira	Müskirat Lira	Tuz Lira	Kibrit Lira	Çakmak taşı Lira	Toplam Lira
1943	54 112 118	11 799 441	1 930 045			67 841 603
1944	64 638 764	11 306 701	1 979 961			77 925 426
1945	40 825 618	6 845 251	1 498 809			49 169 678 (7) aylık
1946	65 128 798	10 815 858	2 069 439	5 704 163	30 050	83 748 308
1947	67 863 975	13 859 443	2 412 008	9 831 535	54 604	94 021 565
1948	69 589 981	12 926 825	2 350 019	9 957 947	63 852	94 888 624
1949	84 241 395	13 640 322	2 567 073	10 570 051	4 607	111 024 448 (14) aylık
1950	75 686 930	12 009 854	2 519 369	8 544 062		98 760 215
1951	75 831 435	12 280 260	2 500 000	8 550 000		99 161 695 Bütçe tah.
1952	83 482 950	12 212 799	2 100 000	8 250 000		106 045 749 » »

Tablonun tetkikinde da görüleceği veçhile 1943 yılında Millî Savunma Vergisi toplamı 67 841 603 lira olduğu halde son hazırlanmış olan 1950 yılı bilânçosuna göre 98 760 215 liraya yükselmiş ve 1952 yılı bütçe tahminlerine göre de bu hasılâtın 106 045 749 liraya çıkacağı anlaşılmıştır.

Bu artışlar tekel mamûlleri satışlarının seneden seneye artmasından ileri gelmektedir.

II. Kısım

1952 yılı Bütçesi

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 Bütçesi 19 029 022 lira (A/1) ve 13 324 441 lira (A/2) olmak üzere ceman 32 353 463 lira olarak teklif edilmiş bulunuyor.

Bu teklife nazaran 1952 Bütçesinin âdi masraflar kısmını ihtiva eden (A/1) cetvellerinde 1951 yılına nazaran 762 730 liralık bir indirme yapılmış, yatırımlara tahsis olunan (A/2) maddelerine ise 1951 e nazaran 2 582 920 liralık fazla tahsisat konmuştur.

(A - 1)

Bütçenin (A/1) kısmında 1951 Bütçesine nazaran yapılmış olan değişiklikler aşağıdaki tabloda topluca görülmektedir.

1951 Bütçesine nazaran :

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Artış	Eksiliş
202		Memur ve hizmetliler ücreti :		
	11	Genel Müdürlük memurları ücreti		26 300
	12	İller memurları ücreti		50 400
	13	Fabrikalar ve İşletmeler memurları ücreti		25 000
	21	Genel Müdürlük hizmetliler ücreti	6 000	
	22	İller hizmetliler ücreti		36 300
	23	Fabrikalar ve İşletmeler hizmetliler ücreti		14 880
203		Geçici hizmetliler ücreti :		
	11	Genel Müdürlük geçici hizmetliler ücreti		6 600
204		Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti :	40 000	
206		4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar :		
	11	Genel Müdürlük memurları çocuk zammı		6 000
	12	İller memurları çocuk zammı		20 000
	21	Genel Müdürlük memurları doğum yardımı		1 400
	23	Fabrikalar ve İşletmeler memurları doğum yardımı	1 000	
	31	Genel Müdürlük memurları ölüm yardımı		1 000
	32	İller memurları ölüm yardımı		300
	33	Fabrikalar ve işletmeler memurları ölüm yardımı		1 000
	40	Yakacak zammı		2 000
207		Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı :		12 500
209		T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler :	142 900	
301		Genel Müdürlük büro giderleri :		
	40	Öteberi giderleri	5 000	

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Artış	Eksilis
302		İller büro giderleri :		
	20	Döşeme		10 000
	40	Öteberi giderleri		8 000
	50	Aydınlatma		5 000
	60	Isıtma	20 000	
304		Posta telgraf ve telefon ücret ve gideleri :		
	12	İller posta ve telgraf ücreti		20 000
	21	Genel Müdürlük telefon ve başka muhabere giderleri		5 000
	22	İller telefon ve başka muhabere ücret ve giderleri		5 000
305		Kira bedeli :		
	12	İller		375 000
307		Yolluklar :		
	10	Sürekli görev yolluğu		5 000
	20	Geçici görev yolluğu		45 000
	40	Yabancı memleketler yolluğu		15 000
	50	Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve giderleri	5 000	
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi giderleri ve yolluklar :		
	11	Genel Müdürlük	5 000	
407		Muhasebe Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler:		
	30	Geri verilecek paralar		1 000
417		5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler		10 000
420		Tecrübe, islah ve mücadele giderleri:		
	11	İşçi ücretleri	9 000	
	12	Yönetim giderleri		500
	13	Teknik giderler		8 500
	14	Fidelik müsabakaları		2 500
	15	Bağ yardımı		4 999
	17	Mücadele giderleri		5 000
421		Kaçığı takip ve önleme giderleri:		
	11	Tütün ekimi yazma giderleri		25 000
	13	Kaçakla mücadele giderleri	2 000	
450		Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar:	27 500	
452		Teknik yardımdan faydalanılarak yabancı memleketlere gönderileceklerin yolluk ve giderleri;	8 000	
453		Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği giderler:		
	10	Kurum ve derneklere katılma payı		3 320
	20	Kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve giderleri		5 000
459		Spor giderleri:		6 500
476		Kurs giderleri:		
	20	Öğrenci bursları		50 430
0		Para taşıma giderleri:		360 000
0		İç kongreler :		1
0		Yurt dışı acente ve mümessilliklerin her türlü giderleri :		40 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Artış	Eksiliş
502		Eski yıllar borçları :		
	10	1947 - 1950 yılları borçları	5 000	
505		Hükme bağlı borçlar :	250 000	
602		İşçi kurul ve sendikalarına yardım :		15 000
604		Çeşitli hayır kurumlarına yardım :		2 000
605		4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gere- ğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler :		50 000
Kısımların toplamı				
		İkinci kısım toplamı	189 900	206 380
		Üçüncü kısım toplamı	35 000	493 000
		Dördüncü kısım toplamı	46 500	522 750
		Beşinci kısım toplamı	255 000	
		Altıncı kısım toplamı		67 000
		Küsurat		
			526 400	1 289 130

Bu tabloda görülen artış ve eksilişlerin mucip sebepleri bütçe gerekçesinde madde madde ve açıkça ifade edilmiştir.

Personel giderlerini ihtiva eden 202 nei maddede son üç sene zarfında yapılmış olan kadro tasarruflarının 1 019 400 liraya varmış olması memnuniyetle müşahade olunabilir.

1951 yılından 1952 yılına bu giderlerde 29 adedi Genel Müdürlük, 83 adedi iller kadrosundan ve 11 adedi fabrika ve işletmelerden olmak üzere 123 kadro (L) cetveline alınmıştır ki, bunun tutarı 358 200 lirayı bulmaktadır.

Tekel Genel Müdürlüğünün daha çok bir işletme ve tevzi müessesesi olduğu düşünülürse her iki hizmette rasyonel metotlara intibak etmek zarureti aşikârdır. Personel giderlerinde yapılan bu geniş tasarruflara rağmen umumiyetle Tekel Müessesesinde memur, işçi nispetinin henüz mâkul ve ekonomik bir hadde indirilmemiş olduğunu ifade etmek lâzımdır. Toptan bir hesaplama memur ve işçi nispeti Teklede yüz işçiye 23, 26 memur ve hizmetli düşecek bir haldedir. İşletmelerin ayrı ayrı gözden geçirilmesi bizi normale daha yakın nispetlerle karşılaştırmış ise de bilhassa merkez ve iller teşkilâtındaki tekâsüf bu iki bünyede bir an evvel daha rasyonel bir çalışma sistemine gidilmesi lüzumunu telkin edecek mahiyette görülmüştür. Yalnız bu ameliye yapılırken Tekelin iktisadi mahiyette bir işletmeler manzumesi olduğu ve bu işletmelerin birçok teknik elemanlara ihtiyacı bulunduğu göz önünde bulundurulması lâzımgelen mühim bir noktadır. Meselâ, tütün işlerinde hizmet gören eksperlerin tütünün alım, bakım ve imal safhalarındaki çalışmaları teknik bakımdan çok ehemmiyetlidir. Bu çalışmalarda başarılı olabilmek için eksperler uzun yıllar ihtisas yapmak mecburiyetindedirler. Bu suretle yetişen elemanların bizzat serbest iş sahasında çok daha yüksek ücretler mevcut olduğundan barem kayıtları içinde çalıştırılmalarında zorluk çekilmektedir. İşletmeler müessesesi olduğuna göre Tekelde çalışmanın iktisadi zihniyet içinde kıymetlendirilmesini zaruri telâkki etmek lâzımdır.

Bugünkü vaziyet şudur :

Tekel müesseselerinde çalışanlar, 3656 sayılı Kanunun - ikinci maddesindeki cetvel hariç - hükümlerine tâbidir. Bu bakımdan işletmeler elemanlarının çalışmalarını iktisadi bir görüşle teşvik etmek imkânından mahrum bulunuyorlar. Bu mahrumiyetin zamanla çalışanları şevksiz bir duruma düşüreceğini ve irrasyonel bir durum hâsıl edeceğini hesaba katmak lâzımdır. Nitekim bugün tek

müessesesinde mahdut şahsi fedakârlıklar dışında görülen manzara budur. Yüz milyonlarla ifade edilen kıymetler üzerinde çalışan insanların çalışmalarını verimlendirmek için her şeyden evvel mevcut sistemleri değiştirmek zorunda bulunduğumuz kabul edilmelidir. Bu hakikat teslim edildikten sonradır ki, tekel personelinin ilk iş olarak hiç olmazsa İktisadi Devlet Teşekkülleri Baremi içine alınmaları pek tabii olur kanaatindeyiz. Bir başka çare olarak yalnız alım, imal ve tevzi işlerinde belirli hadlerden yukarı gelir imkânları sağlayan faaliyetleri teşvik etmek için döner sermayeden âzami limiti tesbit edilmek suretiyle prim verilmesi temin olunabilir. Bunun kanuni imkânlarının derpiş edilmesi temenniye şayan bir keyfiyettir.

1952 yılı Bütçesinin (A - 1) cetvelinin diğer tertipleri 1950 yılı ile 1951 yılının on aylık sarfiyatıyla karşılaştırılarak teklif edilen ödeneklerin ancak ihtiyacı karşılayabilecek şekilde teklif edildiği müşahede edilmiştir.

(A - 2)

Bütçenin (A - 2) kısmında 1951 yılına nazaran aşağıdaki değişiklikler mevcuttur.

1951 Bütçesine nazaran :

B.	M.	Ödenoğün çeşidi	Artış	Eksiliş
701		Yapı onarımı		
	11	Genel Müdürlük		5 000
	12	İller		65 000
735		Bina satınalma, yaptırma		
	12	İller		190 000
736		5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işletme evleri ve ambarları	1 450 000	
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri :		
	10	Fabrika imal ve doldurma evleri		489 000
	20	A. M. F. Firması bonoları	2 326 920	
	30	Rize Çay Fabrikası	100 000	
751		Satın alınacak makina, alât ve araçlar ve bunları kurma giderleri		330 000
761		Çamaltı ve Yavşan tuzlarında yaptırılacak yeni tesisler ve bunları genişletme giderleri		250 000
771		Şaraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı kanun gereğince yapılacak ikrazlar	35 000	
			<u>3 911 920</u>	<u>1 329 000</u>

Tetkikimize göre,

(A/2) giderlerinin sarf mevzuları şunlardır :

701 nci bölüme konulmuş olan 390 000 liranın;

- 15 000 lirasıyla Genel Müdürlük nakliyat ve levazım ambarları ve enstitüler,
- 200 000 lirasıyla tuz işletmesinde, müskirat fabrikalarında ve müteferrik işletmelerde, tütün depolarında,
- 175 000 lirasıyla illerdeki binalarda onarmalar yapılacaktır.

735 nci bölüme konulan 860 000 liranın;

410 000 lirasıyla illerde İzmir ve Muğla'da 1951 yılında başlanmış olan mamül depoları inşaatının 1952 ye isabet eden tahsisatiyle Kasımpaşa'da bir mamül ambariyle Diyarbakır'da bir barut deposu inşası,

450 000 lirasıyla Rize Çay fabrikasıyla diğer bazı fabrikaların teçhizleri yapılacaktır.

736 nci bölüme konulmuş olan 4 700 000 lira ile bir program dâhilinde yapılmakta olan bütün bakım ve işleme evlerinden;

1 500 000 lira Samsun

1 000 000 lira Trabzon

400 000 lira Trabzon tesisatı

800 000 lira Düzee

1 000 000 lira İstanbul tütün ve işleme evleri inşaatına sarfolunacaktır.

741 nci bölüme konulmuş olan 4 376 920 liranın;

2 326 920 lirası inşasından vezgeçilen Maltepe sigara fabrikası için mütaahhit firmaya ödenecek bonolar.

1 950 000 lirası 4898 sayılı Kanunla temin edilmiş ve bir programa göre tatbik edilmekte olan işlerden İstanbul Bira Fabrikasının inşaat ve tesisatının tamamlanmasına ve Ankara Bira Fabrikasında yapılacak tesisata.

100 000 lirası Rize'de yeniden kurulması düşünülen yeni bir çay fabrikasının etüdleri için sarfolunacaktır.

751 nci bölüme konulan 970 000 lira ile umumiyetle fabrikalar ve işletmeler teçhizatında icabeden yenilemeler temin edilecektir.

752 nci bölüme konan 15 000 lira ile muhtelif tuzlalarda kullanılmak üzere taşıt vasıtaları alınacaktır.

761 nci bölüme konulan 1 250 000 lira ile bir plân dâhilinde tevsiî tekrarrür eden Yavşan ve Çamaltı tuzlarının yeni tesisleri ve bunların genişletilmeleri için lüzumlu inşalar yapılacaktır.

762 nci bölümdeki 652 521 lira Rize Çay Fabrikasının Tekele devir alınmasından tevellüt eden taksit karşılığıdır.

771 nci bölüme konan 110 000 lira şaraplık bağ yetiştireceklere verilecek krediler karşılığıdır.

B. Cetveli

Tekel gelirleri

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 Bütçesinde gelirleri tesbit eden B cetveli 1951 yılı Bütçesine nazaran 37 170 625 lira bir artışı ihtiva etmektedir.

Bir taraftan Tekel maddeleri satışlarının yıldan yıla inkişaf etmesi ve umumi iştirak kalibiliyetinin artmış bulunması göz önünde bulundurularak satış miktarlarında daha yüksek tahminlere varılmış olmasından, diğer taraftan tekellüt maddelerine 1 Aralık tarihinde yapılmış olan zamlarla tuz maddesi için 1952 yılı içinde düşünülen zammın hesaplara intikal ettirilmiş bulunmasından tevellüt eden bu gelir fazlasının izahını satış miktarlarında ve fiyat farklarında şu şekilde tesbit etmek mümkündür.

Satışlarda bir yıl evveline nazaran tahmin edilen fazlalık

		1951	1952	Fark
Tütün	Kilo	18.467.050	19.076.300	609.300
Çay	Kilo	1.652.540	2.100.000	442.460
Rakılar	Litre	6.100.000	6.200.000	100.000
Diğer içkiler	Litre	808.500	841.750	33.250
Barut	Lira	11.358.200	13.435.130	2.076.930

Fiyatlara yapılan zamların gelirlere in'ikâsı

		Satış miktarları	Zamdan tevel-lüt eden fiyat farkı Lira
Tütün	Kilo	19.076.300	16 203 642
Tur	Ton	210.000	6 595 100
Bira	Litre	18.000.000	1 211 900
İspirtolar	»	5.116.500	1 312 831
Rakılar	»	6.200.000	1 049 290
Diğer içkiler	»	841.750	190 219
		Toplam	26 563 082

Yukarda koyduğumuz iki tabloda gösterilen hesaplar hakkında düşüncelerimizi kaydetmeden evvel 1951 Aralık ayında tekel maddelerine yapılmış olan zamlar hakkındaki tetkikimizin neticesini arz etmeyi faydalı buluyoruz.

1951 Aralık ayında tekel maddelerine yapılmış olan zamlar ve mucip sebepleri:

Bilindiği gibi 1951 Aralık ayında çeşitli tekel maddelerine % 7 den % 33 e kadar zamlar yapılmıştı. Bu zamların raportörlerinize makûl gelmiş olan mucip sebeplerini şu şekilde tesbit etmiş bulunuyoruz.

1. Teknik zaruretler,
2. Maliyet unsurlarında artışlar,
3. Bu iki zorlayıcı âmil karşısında tekel gelirinin muhafazası zarureti.

Şunu da kaydetmek doğru olur ki,

Tekel mamûllerinin satış fiyatları son defa olarak 1943 yılında tesbit edilmişti. O tarihten sonra ilk madde bedellerinde % 54,93, malzeme bedellerinde % 157,06, işçilik maddelerinde % 186,60, umumi masraflarda % 65,57 olmak üzere yakûnda %73,70 nispetinde bir artış vukubulmuştur. Bundan başka yurdumuzdaki yetiştirilene tütünlerden, ihracata tahsis edilenler haricinde kalan ve çeşitli sigara ve tütünlerimizin icabettirdiği muhtelif menşee ve değişik vasfı taşıyan tütünlerini halkımızın zevkına uyan harmanlar halinde işlemek ve bu harmanlarda tam bir istikrar sağlamak mecburiyeti vadır. Ancak, uzun zamandan beri sabit tutulmuş olan sigara fiyatlarının halkın bugünkü iştirak kabiliyetlerine göre ayar edilmemiş olması bilhassa yüksek nevi mamulâta fazla tehacüme sebebiyet vermiş ve bu nevi mamuller harmanları için icabeden yaprak tütünü temin imkânı kalmamıştır.

Nitekim Yenice sigarasından 1946 yılında 206.000 kilo satılırken 1947 de bu miktar 274.000 e,

1948 de 403.000 e, 1949 da 533.000 kiloya çıkmışiken aylık satış miktarına nazaran 1951 Malî yılında 1.000.000 kiloyu geçeceği anlaşılmıştır. Zamdan evvelki son üç aylık satış seyrlerine nazaran bu nevi sigaranın senelik istihlâk miktarı mutaakıp yıllarda da her hangi bir zam derpiş edilmediği takdirde 1.500.000 kiloyu bulacağı kuvvetle tahmin olunabilirdi.

Gelincik sigarasında da vaziyet aynen müşahede edilmektedir. 1946 yılında satışı 300 000 kiloyu geçmeyen bu nevi mamul her sene artarak 1951 yılında 1.000.000 kiloya yaklaşmış bulunmaktadır.

1951 yılının zam tarihinden evvelki üç aylık satış vasatisine göre bu nevi sigaranın 1952 de istihlâk miktarı da 1.200.000 kiloyu bulacağı anlaşılmıştır.

Yapılan bu zamların diğer bir bakımdan faydası da şu olmuştur.

Zamlardan evvel muhtelif mamûller satış fiyatı ile Millî Savunma ve Tekel hâsûlâtı yekûnu arasındaki nispetler çok değişik bir veçhe arz etmekte idi.

Vergi adaleti bakımından yüksek nevi mamulâtta Tekel hâsûlâtının fazla, ucuz satılan ve nispeten fakir halka hitabeden mamûllerdeki bu hâsûlât nispetinin daha cüzi olması zaruri idi. Buna rağmen hakikatte vaziyet tamamen berakis olmuş bulunmakta idi.

Köylü ve Doğu sigaralarında umumî kâr haddi satış fiyatına nazaran % 69 - 70 arasında iken bu nispet Sipahi Sigarasında 32, Uludağ ve Boğaziçinde 50, Baharda 44, Subayda 51, Birincide 63, Bafrada 60, Kulüpte 54, Yenicede 59 idi.

Görüldüğü üzere Köylü sigarası satış fiyatına nazaran en fazla vergi ödeyen bir meta hali-ne gelmiş bulunmakta idi.

Son zamlardan sonra imkân nispetinde bu kâr hadleri Köylü seviyesine gelmiş bulunmaktadır.

Mucip sebepleri üzerinde tetkiklerimizi yukarıda kaydettiğimiz, bir Aralık tarihinden itibaren fiilen tatbik edilmekte olan zamların haricinde Tekelee 1952 yılı başından itibaren tuza dört kuruş zam edilmesi düşünülmüş, bu zammın 6 595 100 lira olarak tahmin edilen karşılığı bütçenin gelir kısmına ilâve olunmuştur.

Pek zaruri bir ihtiyaç maddesi olan tuzun satış fiyatının tuzlalarda dört kuruştan sekiz kuruşa çıkarılması maddi bakımdan olduğu kadar psikolojik bakımdan da raportörleriniz tarafından şayanı kabul görülmemektedir. Bilindiği gibi tuz, seyyanen her sınıf halkın zaruri gıda maddeleri arasında olduğu gibi köylümüz ve hayvancılıkla uğraşanlarımız tarafından hayvan yemleri içinde de bol miktarda kullanılmaktadır. Bunun için tuza yapılacak her hangi bir zammın ekonomik ve psikolojik tesirlerinin müspet olmayacağına göz önünde bulundurulmasını zaruri görmekteyiz.

Zamların istihlâke tesiri : «B» cetvelinin tetkikından da anlaşılacağı üzere fiyatlardaki artışın bâzı maddelerde istihlâki kısmen tahdit etmesi ihtimali göz önünde bulundurulmuş ve satış miktarları bu ihtimale göre teklif edilmiştir. Kanaatimize göre fiyatlara yapılan zamların âdeta zaruri ihtiyaç maddeleri haline gelmiş olan tekell maddelerinin satışlarına tesiri bütçe rakamlarında ifade edilen kuvvette olmayacaktır. Bu da gelir tahminlerinin fiilen tahakkuk edeceğine bizi inandırmış bulunmaktadır. Burada tekell maddelerinin zamdan evvel yapılmış olan tahminlerinin esas tutulması suretiyle tuza (4) kuruş zam edilmekten vaz geçilmesini bir teklif olarak Yüksek Komisyona arz ederiz.

1952 yılı tekell gelirlerinin 1951 yılı gelirleriyle mukayesesine gelince;

Tekell mevzuuna dâhil mamûller için 1952 yılı Bütçesiyle tahmin edilen satış kârı, gerekçede de

alehmüfredat izah edildiği gibi toplu olarak 141 599 304 lira tesbit edilmiştir. 1951 Bütçesinde ise bu miktar 107 271 800 lira olarak tahmin edildiğinden 1952 yılı lehine 34 327 504 liralık bir fark müşahede edilmektedir. Bu fark yukarıda da arz ve izah edildiği gibi kısmen mamulât satışlarındaki inkişaftan ve kısmen de Aralık ayında yapılmış olan fiyat zamlarından tevellüt etmektedir.

1951 yılında haricî satış kârları için tahmin edilen gelir 1 000 000 lira hesap edildiği halde bu miktarın tahakkuk edemeyeceği anlaşıldığından 1952 yılı Bütçesinde 500 000 lira olarak hesap edilmiştir.

1952 yılı Bütçesine bağlı satışların tahlilî tablosunun tetkikinde gerek dahilî ve gerek haricî satış kârları tahminlerine,

Maliyete giren bütçe giderleri olarak	2 690 000	
Hazineye devredilen bütçe amortismanları olarak	2 100 000	
Hazineye devredilen sigorta primleri olarak	2 350 000	lira ki,
	7 140 000	liranın ayrıca ilâve edildiği görülmektedir. Bu suretle 149 239 304 liraya balığ olan gelirler yekûnundan döner sermaye masrafları olarak,

Sabit kıymetler amortismanı.	2 750 000	
Sabit kıymetler sigortası	300 000	
Bonolar faizi	1 025 000	
Muhtelif masraflar (banka masrafları, Divan murakıplarının harcırahları, terkin edilen zimmetler ve saire.)	80 000	
Emanet ambarları kira ve masrafları	250 000	
Reklâm ve propaganda masrafları	140 000	
Para taşıma giderleri	360 000	
Satış depoları kiralari	375 000	
Acentalıklar masrafları	20 000	lira olmak

üzere ceman 5 300 000 lira tenzil edilmiş ve (B) cetvelinde gösterilen 143 939 304 lira satış kârı elde edilmiştir. Buna bütçe gelirleri olarak 1 550 000 lira, destekleme hizmet ücreti olarak 600 000 lira, Millî Savunma vergileri olarak da 106 045 749 lira ilâve edilince Tekel İdaresinin umumi geliri olan 252 135 053 lira bulunmuş olur.

Bu gelirden bütçe giderleri (A - 1) ve (A - 2) cetvelleri yekûnu olan 32 353 463 lira ile içki satış kârlarının % 4,5 una tekabül eden 1 514 355 lira Tayyare Resmi ve Tekel sâfi gelirinin % 5 i ni teşkil eden 5 503 574 lira belediyeler hissesi tenzil edildikten sonra 106 045 749 lirası Savunma Vergisi ve 106 717 912 lirası Tekel hasılatı olarak Hazineye 212 763 661 lira ödenecektir.

Netice

1951 yılı Bütçe tahminlerinde Hazine hissesi 179 016 235 lira olarak tesbit edilmiş olduğuna göre 1952 yılı Hazine hissesinde geçen yıla nazaran 33 747 426 lira bir fazlalık görülmektedir.

*
* *

Tekel Genel Müdürlüğünün 1952 Bütçesi münasebetiyle gerek bu bütçe gerekse tekell müessesesi hakkındaki müşahedelerimizi iki kısımda yukarıda Yüksek Komisyonun tasvibine arz etmiş bulunuyoruz.

Bir hulâsa olarak tekrar edelim ki:

Bu müşahedelerimize göre tekelin işletmelerinin süratle yeniden teşkilâtlandırılması pek zaruri bir mahiyet almış bulunmaktadır.

Yeniden teşkilâtlandırma; her şeyden evvel bugünkü katma bütçeli sistemden süratle ayrılmayı mucip olacak ve 1) her mevzuu müstakil bir şekilde ele almak, 2) Faaliyetlerini rasyonel şekilde devam ettirmeleri için bütün işletmelere lüzumlu teknik ve malî imkânları temin etmek, gibi iki esasa istinat ettirilecektir. Bu arada tevzi sisteminin ticaret bünyemizin normal şartları içinde tesisi de ele alınabilir.

Bütün bunlar yapılırken, elbette, Tekelin daha çok Hazineye gelir teminine mâtuf olan hizmeti, göz önünde bulundurulması lâzımgelen mühim bir faktör olarak ortaya çıkacaktır ve elbette Hazineye gelir teminini ön plânda bir hizmet olarak muhafaza eden bugünkü sistemin çok şayanı temenni olan bu yeni bünyeye intibak ettirilmesinde çok dikkatli çalışmalara ihtiyaç görülecektir. Ancak şurasını da göz önünde bulundurmak lâzımdır ki Tekel işletmelerinin müstakil birer iktisadi müessesese haline getirilmeleri ekonomimize millî mahsullerimizi kıymetlendiren kuvvetli bir sanayi şubesi kazandırmış olacaktır.

Yüksek komisyonumuzun bu neticenin bir an evvel husulüne imkân verecek temennimize iştirak edeceğini ümit etmekteyiz.

Antalya Milletvekili
Akif Saroğlu

Çanakkale Milletvekili
Kenan Akmanlar

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/281
Karar No. 47

15 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 30 . XI . 1951 tarihli ve 6/3854 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmiş olmakla Gümrük ve Tekel Bakanı, Maliye Bakanlığı temsilcisi ve Genel Müdür vekili hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Tekel Genel Müdürlüğünün 1952 yılı Bütçesini komisyon adına tetkik eden raportörün raporu üzerinde gerekli incelemeler yapıldıktan ve Genel Müdürlüğü ilgilendiren mevzular üzerinde sorulan suallere Hükümet tarafından verilen izahat dinlendikten sonra bütçenin bölüm ve maddelerinin tetkikına geçilmiştir.

Genel Müdürlüğün 1952 yılı gider bütçesi, (A/1) işaretli cetvel kısmı (19 029 022) lira ve (A/2) işaretli yatırım kısmı ise (13 324 441) lira olmak üzere ceman (32 353 463) lira olarak tesbit ve teklif edilmiş olup bu teklife nazaran âdi masraflar kısmını ihtiva eden (A/1) işaretli cetvelde 1951 yılı Bütçesine nazaran (762 730) lira noksan ve yatırımlara tahsis olunan (A/2) işaretli cetvelde ise (2 582 920) lira fazlalık olduğu görülmüştür.

(A/1) işaretli cetveldeki noksanlık personel giderlerini ihtiva eden bölümlerde yapılan tasarrufattan (A/2) işaretli cetveldeki ödenek fazlalığı da, 5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım işletme evleri ve ambarlarına ait 736 ncı bölüme mevzu ödeneğin 1952 yılında artırılmış olmasından ve 4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderlerine dair olan 741 ncı bölümün 20 ncı (A. M. F. firması bonoları) maddesi ile 30 ncü (Rize Çay Fab-

rikası) maddesine 1952 yılı Bütçesinde yeniden konulmuş bulunan ödeneklerden husule geldiği anlaşılmıştır.

Komisyonumuz bölüm ve maddeler üzerinde yaptığı inceleme sonunda Genel Müdürlüğün 1952 yılı (A/1) ve (A/2) işaretli gider bütçesini Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul etmiştir.

Tekel Genel Müdürlüğünün 1952 yılı Gelir Bütçesi de (252 135 053) lira olarak Hükümetçe tahmin ve teklif edilmiştir.

Tekel Genel Müdürlüğü Bütçesinin tanziminden sonra kibritin tekelden çıkarılması hakkındaki tasarı kanun olarak kabul edilmiş olduğundan kibrit İstihlak Vergisinin 1952 yılı Bütçesinin gelir kısmında yer almış olmasından ve tuza yapılacak zam hakkındaki tasarı da Hükümet tarafından geri alındığından dolayı Genel Müdürlük Gelir Bütçesinin 1 ncı (satış kârları, tekel geliri) bölümünden (7 155 100) ve 7 ncı (tütün, tuz, içki, kibrit Savunma Vergisi) bölümünden de (6 220 749) liranın tanzili ve diğer bölümlerde tahmin olunan miktar komisyonumuza aynen kabul edilerek gelir bütçesi (238 759 204) lira olarak tesbit edilmiştir.

Tasarının birinci maddesi Hükümetin teklifi veçhile aynen ve ikinci maddesi, gelir bütçesinde yapılan değişiklikler aksettirmek suretiyle yeniden tanzim olunarak ve diğer maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ekleri bulunan cetveller ile birlikte Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
İstanbul	Burdur	Çanakale
E. Adakan	F. Çelikbaş	E. Kalafat

Kâtip			Kastamonu	Kırklareli	Konya
Sivas	Antalya	Aydın	H. Türe	Ş. Bakay	R. Birand
H. İmre	A. Sarıoğlu	E. Menderes	Malatya	Mardin	Trabzon
Bursa	Çanakkale	Elâzığ	Muhalifim	Muhalifim	S. F. Kalaycıoğlu
K. Yılmaz	K. Akmanlar	Ö. F. Sanaç	M. S. Eti	R. Erten	
Giresun	Giresun	İstanbul			
H. Erkmen	M. Şener	A. H. Başar	Urfa		Van
İstanbul	İzmir	İzmir	F. Ergin		Muhalifim
H. Hüsman	B. Bilgin	T. Gürerk			F. Melen

Tekel Genel Müdürlüğü 1952 yılı Bütçe kanunu tasarısı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğü 1952 Bütçe yılı yatırımlar dışında kalan giderleri için, bağlı (A - 1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (19 029 022) lira ve yatırım giderleri için de, bağlı (A - 2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (13 324 441) lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1952 Bütçe yılı gelirleri, ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (252 135 053) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Tekel Genel Müdürlüğünün 30. VI. 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanununun 19 ncu maddesine giren hizmetlileri kadroları, bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir. 3656 sayılı Kanununun (9) ncu maddesi gereğince muvakkat mahiyetteki hizmetler için Bakanlar Kurulu kararıyla kadro alınabilecek tertipler, bağlı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar, ertesi yıl Bütçe Kanunu tasarısı ile birlikte Büyük Millet Meclisine sunulur. Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.

MADDE 4. — 26. V. 1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 29 ncu maddesi gereğince :

A) Gelir neşîlerinden her birinin dayandığı hükümleri gösteren (C) cetveli,

B) Gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye yetki veren kanunları gösteren (G) cetveli, bu kanuna bağlıdır.

MADDE 5. — Tekel gelirinin hususi hükümlerine göre tarh ve tahsiline 1952 Bütçe yılında da devam olunur.

MADDE 6. — Geçen yıl borçları bölümündeki ödenek üstünde çıkan ve 1951 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar, ilgili oldukları hizmet bölümlerinden bu bölüme Maleye Bakanlığınca aktarılacak ödeneklerden ödenir.

1928 - 1950 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebe Umumiye Kanununun 93 ncu maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar, 1952 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1952 Bütçe yılı gelirleri ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (238 759.204) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

3 - 6 ncı kısım bölümleriyle yatırım bölümleri artıklarından eski yıllar borçları bölümlerine Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödeneklerden ödenir.

MADDE 7. — Fevkalâde hallerin devamı müddetince Tekel Genel Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işleme evleri gibi iş yerlerinde toplu olarak çalıştırdığı işçilerle hizmetlilere (bu iş yerlerinde çalışan memurlar dâhil), giderleri döner sarmayeden ödenmek üzere, çalıştıkları günlerde günde bir defa bir kab yemek ve ekme verilebilir.

MADDE 8. — Gider bölümlerinden yapılacak harcamalara ilişkin formül, bağlı (R) işaretili cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 9. — 20. V. 1946 tarihli ve 4896 sayılı Kanuna bağlı cetvelde yazılı kadrolardan, bağlı (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1952 Bütçe yılında kullanılamaz.

MADDE 10. — İntifai Tekel İdaresine ait olup Hazine namına tapuya bağlanmış veya henüz tescil muameleleri ikmal edilmemiş bulunan gayrimenkullerin Genel Müdürlük namına yapılacak intikal ve tescil muameleleri her türlü harç ve resimden istisna edilmiştir.

MADDE 11. — Bu kanunun hükümleri 1 Mart 1952 tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Bu kanunu Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
ve Dışişleri B. V.
S. Ağaoğlu

Devlet Bakanı
ve İçişleri B. V.

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

Millî Savunma Bakanı
H. Köymen

İçişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı
Hasan Polatkan

Millî Eğitim Bakanı
T. İleri

Bayındırlık Bakanı
K. Zeytinioğlu

Ekonomi ve Ticaret Bakanı

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ

B. K.

MADDE 7. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Aynıyle kabul edilmiştir.

HÜ.

B. K.

G. ve Tekel Bakanı
Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

Tarım Bakanı
N. Ökmen
Çalışma Bakanı ve
Güm. ve T. B. V.
N. Özsan
İşletmeler Bakanı
Hakkı Gedik

A - CETVELİ

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödeneği Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>İkinci kısım - Personel giderleri</i>					
I - Ücretler					
202		Memur ve hizmetliler ücreti			
	11	Genel Müdürlük memurları ücreti	2 476 300	2 450 000	2 450 000
	12	İller memurları ücreti	6 275 400	6 225 000	6 225 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler memurları ücreti	2 350 000	2 325 000	2 325 000
	21	Genel Müdürlük hizmetlileri ücreti	556 140	562 140	562 140
	22	İller hizmetliler ücreti	2 034 480	1 998 180	1 998 180
	23	Fabrikalar ve işletmeler hizmetlileri ücreti	308 280	293 400	293 400
		Bölüm toplamı	14 000 600	13 853 720	13 853 720
203		Geçici hizmetliler ücreti			
	11	Genel Müdürlük geçici hizmetliler ücreti	23 400	16 800	16 800
	12	İller geçici hizmetliler ücreti	7 200	7 200	7 200
	13	Fabrikalar ve işletmeler geçici hizmetliler ücreti	8 400	8 400	8 400
		Bölüm toplamı	39 000	32 400	32 400

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödenēi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
204		Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	10 000	50 000	50 000
		II - Başka haklar			
206		4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar			
	11	Genel Müdürlük memurları çocuk zammı	66 000	60 000	60 000
	12	İller memurları çocuk zammı	520 000	500 000	500 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler memurları çocuk zammı	100 000	100 000	100 000
	21	Genel Müdürlük memurları doğum yardımı	6 400	5 000	5 000
	22	İller memurları doğum yardımı	50 000	50 000	50 000
	23	Fabrikalar ve işletmeler memurları doğum yardımı	9 000	10 000	10 000
	31	Genel Müdürlük memurları ölüm yardımı	4 000	3 000	3 000
	32	İller memurları ölüm yardımı	15 000	12 000	12 000
	33	Fabrikalar ve işletmeler memurları ölüm yardımı	4 000	3 000	3 000
	40	Yakacak zammı	17 000	15 000	15 000
		Bölüm toplamı	791 400	758 000	758 000
207		Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	20 000	7 500	7 500
209		5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler			
	11	%5 emekli ve % 25 giriş keseneklerle artış farkları karşılığı	1 200 000	761 955	761 955
	12	%1 Ek karşılığı		138 537	138 537
	13	Emekli ikramiyeleri karşılığı		340 000	340 000
	14	Sandık yönetim giderleri karşılığı		38 403	38 403

B.	M.	Ödenenin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
	15	Diğer ödemeler		64 005	64 005
		Bölüm toplamı	1 200 000	1 342 900	1 342 900
210		Temsil ödeneği	2 100	2 100	2 100
218		4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı	260 000	260 000	260 000
		İkinci kısım toplamı	16 323 100	16 306 620	16 306 620
<i>Üçüncü kısım - Yönetim giderleri</i>					
301		Genel Müdürlük büro giderleri			
	10	Kırtasiye	13 500	13 500	13 500
	20	Döşeme	9 000	{ 2 000	2 000
	30	Demirbaş		{ 7 000	7 000
	40	Öteberi giderleri	10 000	15 000	15 000
	50	Aydınlatma	15 000	15 000	15 000
	60	Isıtma	20 000	20 000	20 000
		Bölüm toplamı	67 500	72 500	72 500
302		İller büro giderleri			
	10	Kırtasiye	80 000	80 000	80 000
	20	Döşeme	40 000	{ 10 000	10 000
	30	Demirbaş		{ 20 000	20 000
	40	Öteberi giderleri	48 000	40 000	40 000
	50	Aydınlatma	40 000	35 000	35 000
	60	Isıtma	100 000	120 000	120 000
		Bölüm toplamı	308 000	305 000	305 000
303		Basılı kâğıt ve defterler	90 000	90 000	90 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri			
	11	Genel Müdürlük posta ve tel- graf ücretleri	25 000	25 000	25 000
	12	İller posta ve telgraf ücreti	220 000	200 000	200 000

B.	M.	Ödenenin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödeneni Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
	21	Genel Müdürlük telefon ve başka muhabere giderleri	50 000	45 000	45 000
	22	İller telefon ve başka muhabere ücret ve giderleri	45 000	40 000	40 000
		Bölüm toplamı	340 000	310 000	310 000
305		Kira bedeli			
	11	Merkez	1	1	1
	12	İller	425 000	50 000	50 000
		Bölüm toplamı	425 001	50 001	50 001
306		Giyeceler	125 000	125 000	125 000
307		Yolluklar			
	10	Sürekli görev yolluğu	55 000	50 000	50 000
	20	Geçici görev yolluğu	345 000	300 000	300 000
	30	Müfettişler yolluğu	120 000	120 000	120 000
	40	Yabancı memleketler yolluğu	60 000	45 000	45 000
	50	Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve giderleri	5 000	10 000	10 000
		Bölüm toplamı	585 000	525 000	525 000
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi giderleri ve yollukları			
	11	Genel Müdürlük	10 000	15 000	15 000
	12	İller	45 000	45 000	45 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	15 000	15 000	15 000
		Bölüm toplamı	70 000	75 000	75 000
		Üçüncü kısım toplamı	2 010 501	1 552 501	1 552 501

Dördüncü kısım - Daire hizmetleri

403	Temsil giderleri	4 000	4 000	4 000
------------	-------------------------	--------------	--------------	--------------

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
405		5190 sayılı Kanunun gerektir- diği koruma ve tahsil memur- ları hayvanları giderleri			
	10	Hayvan satınalma bedeli	3 000	3 000	3 000
	20	Memurlara verilecek hayvan yem bedeli	100 000	100 000	100 000
		Bölüm toplamı	103 000	103 000	103 000
407		Muhasebei Umumiye Kanunu- nun 48 nci maddesini ilgilendi- ren giderler			
	20	Nispeti kanunla belirtilmiş ke- senek ve ikramiyeler	500	500	500
	30	Geri verilecek paralar	10 000	9 000	9 000
	40	Mahkeme harçları	40 000	40 000	40 000
	50	Bina ve Arazi vergileri	3 000	3 000	3 000
	60	Kaçağın Men ve Takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ek- leri gereğince yapılacak öde- meler	15 000	15 000	15 000
		Bölüm toplamı	68 500	67 500	67 500
417		5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler			
			20 000	10 000	10 000
419		Mahkeme giderleri	40 000	40 000	40 000
420		Tecrübe, ıslah ve mücadele gi- derleri			
	11	İşçi ücretleri	101 000	110 000	110 000
	12	Yönetim giderleri	18 500	18 000	18 000
	13	Teknik giderler	40 500	32 000	32 000
	14	Fidelik müsabakaları	5 000	2 500	2 500
	15	Bağ yardımı	5 000	1	1
	16	Müskirat fabrikaları örnek bağları giderleri	10 000	10 000	10 000
	17	Mücadele giderleri	30 000	25 000	25 000
		Bölüm toplamı	210 000	197 501	197 501

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyınca kabul edilen Lira
421		Kaçığı takip ve önleme giderleri			
	11	Tütün ekimi yazma giderleri	150 000	125 000	125 000
	12	Kaçak eşya muhafaza ve taşıma giderleri	15 000	15 000	15 000
	13	Kaçakla mücadele giderleri	5 000	7 000	7 000
		Bölüm toplamı	170 000	147 000	147 000
450		Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar	0	27 500	27 500
451		Yayın giderleri			
	10	Satınalma ve abone	5 000	5 000	5 000
	20	Başka her çeşit giderler	10 000	10 000	10 000
		Bölüm toplamı	15 000	15 000	15 000
452		Teknik yardımdan faydalanılarak yabancı memleketlere gönderileceklerin yolluk ve giderleri	0	8 000	8 000
453		Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği giderler			
	10	Kurum ve derneklere katılma payı	8 320	5 000	5 000
	20	Kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve giderleri	15 000	10 000	10 000
		Bölüm toplamı	23 320	15 000	15 000
459		Spor giderleri	7 500	1 000	1 000
476		Kurs giderleri			
	10	Kurs genel giderleri	1 000	1 000	1 000
	20	Öğrenci bursları	82 830	32 400	32 400
		Bölüm toplamı	83 830	33 400	33 400

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
0		Para taşıma giderleri	360 000	0	0
0		İç kongreler	1	0	0
0		Yurt dışı acente ve mümessil- liklerin her türlü giderleri	40 000	0	0
Dördüncü kısım toplamı			1 145 151	668 901	668 901
<i>Beşinci kısım - Borçlar</i>					
501		Geçen yıl borçları	40 000	40 000	40 000
502		Eski yıllar borçları			
	10	1947 - 1950 yılları borçları	40 000	45 000	45 000
	20	1928 - 1946 » »	5 000	5 000	5 000
Bölüm toplamı			45 000	50 000	50 000
505		Hükme bağlı borçlar	50 000	300 000	300 000
Beşinci kısım toplamı			135 000	390 000	390 000
<i>Altıncı kısım - Yardımlar</i>					
602		İşçi kurul ve sendikalarına yar- dım	25 000	10 000	10 000
604		Çeşitli hayır kurumlarına yar- dım	3 000	1 000	1 000
605		4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gere- ğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler	150 000	100 000	100 000
Altıncı kısım toplamı			178 000	111 000	111 000

B. M.	Ödeneğin çeşidi	1951	1952 yılı için	
		Yılı ödenęi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyone kabul edilen Lira
KISIMLAR TOPLAMI				
	İkinci kısım toplamı	16 323 100	16 306 620	16 306 620
	Üçüncü kısım toplamı	2 010 501	1 552 501	1 552 501
	Dördüncü kısım toplamı	1 145 151	668 901	668 901
	Beşinci kısım toplamı	135 000	390 000	390 000
	Altıncı kısım toplamı	178 000	111 000	111 000
	GENEL TOPLAM	19 791 752	19 029 022	19 029 022

A/2 - CETVELİ

Yatırımlar

I - Onarımlar

701	Yapı onarımı			
11	Genel Müdürlük	20 000	15 000	15 000
12	İller	240 000	175 000	175 000
13	Fabrikalar ve işletmeler	200 000	200 000	200 000
	Bölüm toplamı	460 000	390 000	390 000

**II - Satınalma, yapı, tesis
ve sermaye tahsisleri**

735	Bina satınalma, yaptırma			
12	İller	600 000	410 000	410 000
13	Fabrikalar ve işletmeler	450 000	450 000	450 000
	Bölüm toplamı	1 050 000	860 000	860 000

736	5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları	3 250 000	4 700 000	4 700 000
------------	---	------------------	------------------	------------------

B.	M.	Ödenenin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı ödenegi Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri			
	10	Fabrika, imal ve doldurma evleri	2 439 000	1 950 000	1 950 000
	20	A. M. F. Firması bonoları	0	2 326 920	2 326 920
	30	Rize Çay Fabrikası	0	100 000	100 000
		Bölüm toplamı	2 439 000	4 376 920	4 376 920
751		Satınalınacak makina, alet ve araçlar ve bunları kurma giderleri	1 300 000	970 000	970 000
752		Satınalınacak taşıtlar	15 000	15 000	15 000
761		Çamaltı ve Yavşan tuzlarında yaptırılacak yeni tesisler ve bunları genişletme giderleri	1 500 000	1 250 000	1 250 000
762		5433 sayılı Kanun gereğince ödenecek Rize Çay Fabrikası taksiti	652 521	652 521	652 521
771		Saraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar	75 000	110 000	110 000
		Yatırımlar toplamı	10 741 521	13 324 441	13 324 441

B - CETVELİ

B.	M.	Gelirin çeşidi	1951	1952 yılı için	
			Yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Komisyonca tahmin edilen Lira
1		Satış kârları (Tekel geliri)	111 350 733	143 939 304	136 784 204
2		Çeşitli gelirler	870 000	900 000	900 000
3		Para cezaları	235 000	250 000	250 000
4		Çeşitli hasılat	250 000	300 000	300 000
5		Geri alma	100 000	100 000	100 000
0		(768) sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince gelir kaydı lâzımgelen	2 247 000	0	0
6		Destekleme alımları hizmet ücreti	750 000	600 000	600 000
7		Tütün, Tuz, İçki, Kibrit Satınma vergisi	99 161 695	106 045 749	99 825 000
TOPLAM			214 964 428	252 135 053	238 759 204

C - CETVELİ

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin
dayanakları

Tarihi	Nev'i	No.	Ö Z E T
Tütün			
28.5.1934	Kanun	2460	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkında
17.6.1938	»	3437	Tütün ve Tütün İnhisarı kanunu
17.5.1940	»	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanunun 12 nci maddesi
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi.
27.5.1942	»	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve bazı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi.
25.5.1943	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair.
14.6.1943	»	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun.
26.3.1945	»	4708	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkındaki kanunu değiştiren kanun.
1.8.1951	»	5823	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkındaki 2460 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve bu kanunu tâdil eden bazı hükümlerin kaldırılması hakkında kanun.
4.1.1940	Kararname	2/12537	Tütün ve Tütün İnhisarı Kanunu tatbik suretini gösteren nizamname.
3.9.1941	»	2/16540	4040 sayılı kanunun 27 nci maddesi mucibince asker sigaraları H. talimatname.
10.6.1944	»	3/962	Nizamnamenin 37 nci maddesinin değiştirildiğine dair.
8.I.1948	»	3/6830	Tütün ve tütün inhisarı tüzüğünün 2 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında karar
Tuz			
11.12.1936	Kanun	3078	Tuz kanunu

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin
dayanakları

Ö Z E T

Tarihi	Nev'i	No.	
29.5.1941	Kanun	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi.
25.5.1943	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair.
14.6.1943	»	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun.
<i>Ispirto ve ispirotolu içkiler</i>			
28.5.1943	Kanun	2460	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkında
17.5.1940	»	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanunun 12 nci maddesi
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi
27.5.1942	»	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve bazı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi
8.6.1942	»	4250	İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu
16.1.1943	»	2/19329	Bir kısım sıhhi müesseselerle cezanelere verilecek ispirotoların fiatı hakkında kararname
25.5.1943	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair
14.6.1943	»	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun
4.9.1944	»	4658	İspirto ve ispirotolu içkiler inhisarı hakkındaki 4250 sayılı kanunun 21 nci maddesinin değiştirildiğine dair.
26.3.1945	»	4708	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkındaki kanunu değiştiren kanun.
9.7.1948	»	5237	4250 sayılı Kanununun 43 nci maddesinin özel idare hissesine ait hükmü 5166 sayılı Kanununun 6 nci maddesiyle kaldırılmış ve 5237 sayılı Kanununun 3 nci maddesiyle % 5 Belediye-Resmi olarak yeniden vazedilmiştir.

**Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin
dayanakları**

Ö Z E T

Tarihi	Nev'i	No.	
7.12.1949	Kanun	5451	4250 sayılı Kanunun bâzı maddeleriyle aynı kanunun 4656 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun.
7.12.1949	»	5451	4658 sayılı Kanun 5451 sayılı Kanunun 5 nci maddesiyle kaldırılmıştır.
1 . 8 . 1951	»	5823	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkındaki 2460 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve bu kanunu tâdil eden bâzı hükümlerin kaldırılması hakkında kanun.
1 . 8 . 1942	Kararname	2/18435	İhhisarlar İdaresinin 12 . VII . 1942 tarihinden itibaren ihhisar dışında olarak buz, gazoz, soda, malt hulâsası, asid karbonik ve kolonya yapıp satmasına izin verildiği hakkında kararname
15 . 8 . 1943	»	2/18617	4250 sayılı kanunun 10 ve 20 nci maddelerine göre dış memleketlerden getirilen ispirotolu itriyat ile tababette ve sanayide kullanılan ispirotolu maddelerden ve yurda sokulan ispiro ve ispirotolu içkilerden alınacak ihhisar resmi miktarının tâyini ve yurt içinde satılan ihhisar altındaki ispiro ve ispirotolu içkilerden alınacak ihhisar resminin asgari ve âzami hadlerinin tesbiti hakkında kararname
16 . 1943	»	2/19329	Bu kısım sıhhi müesseselerle cezahaneden verilecek ispirotoların fiyatı hakkında kararname

Barut ve patlayıcı maddeler, silâh ve teferruatı

14 . 1 . 1943	Kanun	4374	Barut ve patlayıcı maddeler, silâh ve teferruatı ihhisarı hakkında kanun
24 . 6 . 1943	Kararname	2/20244	Barut maddelerine ait yeni satış fiatları

Kahve ve çay

25 . 5 . 1942	Kanun	4223	Kahve ve Çay İhhisarı Kanunu
11 . 6 . 1946	»	4950	Kahvenin Tekel konusundan çıkarılması hakkında kanun.
25 . 8 . 1942	Kararname	2/18662	4223 sayılı kanunla ihhisar altına alman kahve ve çaylardan alınacak asgari ve âzami ihhisar resmi hakkında kararname
29 . 4 . 1943	»	2/19827	Kahve ve çaydan alınacak ihhisar resmi hakkında
20 . 5 . 1949	»	3/9357	Çayın beher kilosundan alınacak Tekel Resminin en az 300. en çok 1500 kuruş olarak tesbiti hakkında kararname

Kibrit ve çakmaktaşı

29 . 12 . 1945	Kanun	4816	Kibrit ve çakmağın Tekel imtiyazına ilişkin sürenin uzatılması hakkındaki 4556 sayılı kanuna ek kanun
----------------	-------	------	---

Vergilerin, resimlerin ve başka gelirlerin
dayanakları

Çeşidi	Tarihi	Numarası	Ö Z E T
27.5.1946	Kanun	4897	Kibrit ve çakmağın Tekel İdaresine geçimi ve İşletme İdaresinin Tekel Genel Müdürlüğüne devri hakkında kanun
8.2.1949	»	5321	Suni çakmak ve çakmak taşının tekel konusundan çıkarılmasına ve bu maddelerin Gümrük Resimlerinde değişiklik yapılmasına dair kanun
11.6.1946	»	4950	Kahvenin Tekel konusundan çıkarılması hakkında kanun.
30.1.1952	»	5865	Kibritin Tekelden çıkarılmasına ve İstihlak Vergisine tâbi tutulmasına dair kanun.

G - CETVELİ

Kanun
No.

- 1050 Genel Muhasebe Kanununun 50 ve 52 nci maddelerinde gösterilen hizmetler.
- 4898 Tekel Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında.
- 5113 Tekel Genel Müdürlüğüne yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında.

D - CETVELİ

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
İnşaat fennî müşaviri	3	700	Santral memuru, telefoncu	1	225
» » »	2	650	» » »	1	200
Fennî tesisatçı, teknisiyen	5	600	» » »	1	150
» » »	5	550	» » »	1	125
» » »	6	500	» » »	1	115
» » »	5	450	Steno daktilo	1	260
» » »	5	400	» »	4	225
» » »	7	350	Daktilo	2	200
» » »	4	300	»	2	170
Tercüman	1	600	»	15	150
»	1	500	»	20	125
»	1	450	»	13	115
Depo, ayırma dağıtma memuru	3	400	»	24	100
» » » »	2	350	»	5	85
» » » »	2	300	Başhemşire	1	200
» » » »	5	260	Pansımancı, hemşire, mürebbiye	2	170
» » » »	4	225	» » »	2	150
» » » »	15	200	» » »	5	125
» » » »	18	170	» » »	3	115
» » » »	35	150	» » »	2	100
» » » »	13	125	Koruma ve tahsil memuru, takipçi	4	200
» » » »	15	115	» » »	13	175
» » » »	9	100	» » »	98	150
Sanatkâr, ressam, şoför	1	450	» » »	503	125
» » »	2	300	İtfaiyeci, odacı, bekçi, kapıcı, kan-		
» » »	9	260	tarcı, çamaşırcı, bahçıvan	3	200
» » »	4	225	» » »	5	170
» » »	9	200	» » »	8	150
» » »	2	170	» » »	25	125
» » »	2	150	» » »	35	115
Lâborant	2	300	» » »	120	100
»	1	260	» » »	250	85
»	1	225	» » »	662	75
»	1	200			
»	2	170			
»	3	150			
				2037	

E - CETVELİ

B. M.

203 11,12,13, Geçici hizmetliler*ücreti
204 Yabancı uzmanlar ve hizmetli-
lerle bunlara yardımcı perso-
nelin ücreti

L - CETVELİ

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
2	İnceleme Denetleme Kurulu Başkanı	1	750		muru, şarap ve barut mütehas- sısı, eksper harmanacı, doktor	7	400
3	İnceleme Denetleme Kurulu üyesi	3	625	7	Raportör, kısım âmiri, fen me- muru, eksper, harmanacı, doktor dişçi	4	350
2	Uzman müşavir	4	750	8	Raportör, kısım âmiri, fen me- muru, eksper, harmanacı, doktor dişçi	10	300
3	Teknik şef, Y. mühendis, Y. mimar	1	625	8	Sorumlu sayman, müdür, âmir, şube ve servis âmiri	6	300
4	Teknik şef, Y. mühendis, Y. mimar, kimyager, satış müta- hassısı, başharmanacı	4	550	9	Memur, muhasip, muhasip vez- nedar, veznedar	26	250
4	Başmüfettiş	3	550	10	Memur, muhasip, muhasip vez- nedar, veznedar	38	225
4	Şube müdürü, başmüdür, fab- rika, atelye, depo, Md.	3	550	11	Memur, muhasip, muhasip vez- nedar, veznedar	24	200
4	Şube, fabrika, atelye, tuzla mü- dür yardımcısı	1	550	12	Memur, muhasip, muhasip vez- nedar, veznedar	54	175
5	Kontrolör, sorumlu sayman, müdür	4	475	13	Memur, muhasip, muhasip vez- nedar, veznedar	188	150
5	Başmüdür, fabrika, atelye, tuzla ve depo müdürü	1	475	10	Fen memuru, doktor, dişçi, ec- zacı, eksper, harmanacı, istifçi- başı, öğretmen	1	225
5	Teknik şef, mühendis, mimar, kimyager, şef, raportör, başeks- per, harmanacı	5	475	12	Fen memuru, eksper, istifçi- başı, öğretmen	2	175
5	Şube müdür yardımcısı, Baş- müdür yardımcısı, fabrika, tuz- la, depo müdürü yardımcısı ve şefi	1	475	7	İnceleme ve denetleme kurulu K. âmiri	1	350
6	Mühendis, mimar, kimyager, raportör, kısım âmiri, fen me-						392

R - CETVELİ

Bölüm 202 — Memur ve hizmetliler ücreti

Madde 11 — Genel Müdürlük memurları ücreti

Madde 12 — İller memurları ücreti

Madde 13 — Fabrika ve işletmeler memurları ücretleri

Yurt dışında açılmış veya açılacak olan fabrika, şube, acente ve mümessillik ve ortaklıklarda istihdam olunacak memurların ücret farkları da bu maddelerden ödenir.

Bölüm 204 — Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti

Sözleşmeleri mucibince veya yapılacak anlaşmalara göre verilecek ikramiye, mesken tazminatı aylık, yevmiye ve benzeri diğer bütün giderler bu tertipten ödenir.

Bölüm 301 — Genel Müdürlük büro giderleri

Madde 40 — Öteberi giderleri (*)

Bölüm 302 — İller büro giderleri

Madde 40 — Öteberi giderleri (*)

(*) Bu maddelerden şu masraflar ödenir :

1. Bütçeden alınacak döşeme ve demirbaşların kıymetlerini artırmıyan tamir ve bakım giderleri.
2. Genel Müdürlük merkezindeki memurlarla yüksek okullarda okutturulan memur ve hizmetli çocuklarının ve idarece açılan kurs öğrencilerinin muayeneleri ve âcil tabbi müdahaleleri için bulundurulması icabeden ilaçlarla sıhhi malzeme bedelleri,
3. İller teşkilâtına gönderilen bütçe dahili kırtasiye, basılı kâğıt ve sair malzemenin ambalâj giderleri,
4. Şenlik giderleri,
5. İdarehanelerin taşınma giderleri,
6. Her çeşit ilânlar, (reklâm mahiyetindeki ilânlarla diğer masraf bölümlerinde yazılı ilânlar ve döner sermaye muamelâtına ait olanlar hariçtir),
7. İdarelerin bulunduğu binalarda temizlik işlerinin gerektirdiği her çeşit giderler,
8. Müfettiş ve muhakkiklerce celp ve tâyin olunan bilirkişilerle ifadelerine müracaat maksadıyla celplerine lüzum görülecek kimselere ait giderler ve takdir olunacak ücretler,
9. Cüzi miktardaki malzeme bedelleri, odun kırma ücreti, ısıtma maddelerinin nakliye ücretleri, su bedelleri, soba kurma ücreti ve bütçenin diğer bölümlerinde karşılığı olmayan sair giderler,

Bölüm 302 — İller büro giderleri

Madde 10 — Kırtasiye

Madde 20 — Döşeme

Madde 30 — Demirbaş

Madde 40 — Öteberi giderleri

Madde 50 — Aydınlatma

Madde 60 — Isıtma

Bölüm 303 — Basılı kâğıt ve defterler (iller teşkilâtında satış işlerinde kullanılanlar hariç)

Bölüm 304 — Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri

Madde 12 — İller posta ve telgraf ücretleri

Madde 22 — İller telefon ve başka muhabere giderleri

İşletmeler ve iş yerlerinin giderleri hariçtir.

Bölüm 305 — Kira bedeli

Madde 11 — Merkez

Madde 12 — İller

Fabrikalar, iş yerleri, işletmeler, satış ve muamelât ambarları ihtiyacı dışında tutulacak idare binaları ve arsalar kira bedelleri bu tertipten karşılanır.

Bölüm 306 — Giyeceler

Yönetmelik esaslarına göre ödeme yapılır.

Bölüm 307 — Yolluklar

Madde 10 — Sürekli görev yolluğu

Madde 20 — Geçici görev yolluğu

Memur, hizmetli ve geçici hizmetlilerin sürekli ve geçici görev yollukları bu tertiplerden ödenir. (Fabrikalar, tuzlalar, işletme ve iş yerleri kadrolarındakiler hariçtir).

Madde 40 — Yabancı memleketler yolluğu

Gerek yabancı memleketlerdeki şube, acenta, mümessillik; fabrika ve ortaklıklara ve gerek tetkikat ve sair sebeplerle yabancı memleketlere gönderilecek idaremiz veya başka idarelerin memur, müfettiş, hizmetli ve geçici hizmetlilerinin yollukları da bu tertipten ödenir.

Madde 50 — Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve giderleri

Sözleşmeleri gereğince veya yapılacak anlaşmalara göre verilecek yol masrafları ve seyahat gündelikleri bu tertipten ödenir.

Bölüm 403 — Temsil giderleri

Merkezde ve illerde yerli ve yabancılar için yapılacak her çeşit ziyafet ve ağırlama giderleri, satınalınacak bilet, çelenk ve benzeri bedelleri, resmî işler için yapılacak özel baş vurmalara, mektup veya telle verilecek cevplarla gigara ve meşrubat giderleri çeşitli yardımlar ve sair bütün temsil giderleri.

Bölüm 407 — Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler

Madde 20 — Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler

Şarap imalâtından alınan hususi İstahlâk Resmini ödemedi şarap yapanları ihbar edenlere 1905 sayılı Kanunun 6 nci maddesinde yazılı nispetler dâhilinde verilmesi gereken ikramiyeler bu tertipten ödenir.

Madde 40 — Mahkeme harçları

Mahkemelere ve icra dairelerine ödenecek harç, Resim, Vergi ve her türlü giderler bu tertipten ödenir. (Oyun kâğıdı kaçakçılığından doğan suçlara ait giderler dâhildir).

Madde 60 — Kaçağın Men ve Takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler

1918 sayılı Kanun ve ekleri hükümlerine göre hakedenlere verilecek peşin ikramiye ile kaçak takibinde ölen veya sakatlananlara 2550 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminatlar ve Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçakçılığından doğan ödemeler bu tertipten verilir.

Bölüm 417 — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler

Fabrika, atelye, bakım ve işleme imâl ve doldurma evleri ile tuzlalar ve emsali iş yerleri dışında kalan idarehane ve satış depoları ve büroların 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimleri bu tertipten ödenir.

Bölüm 419 — Mahkeme giderleri

Bilûmum dâvaları idare lehine intaç edenlere 2159 sayılı Kanunun 2 nci maddesi mucibince ödenecek vekâlet ücretleri lüzum görülen hallerde hariçten geçici olarak temin edilecek avukatlara verilecek her çeşit ücret ile delil tesbiti, bilirkişi ve muhammin ücretleri ve Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçakçılığından doğan suçlara ait dâvaların giderleri ve bu mevzular için yapılacak başka her çeşit giderler bu bölümden ödenir.

Bölüm 420 — Tecrübe, ıslah ve mücadele giderleri

Madde 11 — İşçi ücretleri

Madde 12 — Yönetim giderleri

Madde 13 — Teknik giderler

Madde 14 — Fidelity müsabakaları

Madde 15 — Bağ yardımı

Madde 16 — Müskirat fabrikaları örnek bağları giderleri

Enstitüler merkez ve taşra teşekküllerinin araştırma, inceleme, tecrübe, ıslah ve üretme işleri için satın alınacak ve istimlak edilecek veya kira ile tutulacak bağ, bahçe, arsa, bina, tarla, kuyu ve bunlar için lüzumlu alât, cihaz, demirbaş, kitap, malzeme ve kırtasiye bedelleriyle taşıt giderleri bu maksatlar için icabeden tesisatı kurma giderleri, tütün ekim bölgelerindeki tatbikat işlerinde ekicilere parasız olarak fide dağıtmak üzere kurulan ve kurulacak olan örnek ve dağıtma fidelityleri giderleri yukarıda gösterilen işlerde çalıştırılacak işçilerin gündelik ve yolluklarıyla tütün ekicileri arasında yapılacak müsabakalarda kazananlara Genel Müdürlüğün takdiriyle mükâfat olarak verilecek para veya tütün ekimi ile ilgili malzeme bedelleri, enstitülerin merkez ve taşra teşekküllerinin yakacak, aydınlatma, posta ve telgraf ve telefon giderleri, Tekel İdarelerinin örnek bağlarının her türlü bakım ve işletme masraflarıyla diğer giderler bu maddelerden ödenir.

Madde 17 — Mücadele giderleri

Tütün mahsulününün sağlığını korumak maksadiyle ekicilere fidelity, tarla ve kurutma yerlerinde aldırılacak tedbirleri sağlamak ve bu meyanda kurulacak mücadele ve toplu örnek fidelityleri tesis etmek için yapılacak giderlerle bu işler için yapılacak tesisat, malzeme, kira, tekniksiyen yol giderleri, işçi gündelik masrafları ve bu maksatla yapılacak diğer her türlü giderlerle Tarım Bakanlığı teşkilâtıyla birlikte yapılacak mücadele kontrol giderleri bu tertipten ödenir.

Mölüm 421 — Kaçağı takip ve önleme giderleri

Madde 11 — Tütün ekimi yazma giderleri

3437 sayılı Kanun ile tahmil edilen tütün tahmin yazma, tartma ve itirazları tetkik işlerinde çalıştırılan hariçten alınmış üyelerin tahdit komisyonları ve idare heyetlerinin gündelikleri kanuna aykırı olarak ekilen tütünlerin sökülmesi, yasak ekimlerin menedilmesi uğrunda yapılacak her türlü giderlerle kanun tatbikatına ait diğer giderler bu tertipten ödenir.

Madde 12 — Kaçak eşya muhafaza ve taşıma giderleri

Tekele ait kaçak eşyanın nakil, muhafaza ve imha masraflarıyla zabıta ile müştereken yapılacak toplu hareketlerde zabıtaya ait yolluklar ve taşıt kiralaları, Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçakçılığından doğan giderlerle taşıma giderleri bu maddeden karşılanır.

Madde 13 Kaçakla mücadele giderleri

Kaçakla gizli olarak uğraşan işleri için ihtiyar olunacak giderlerle muhbirlerin mükâfatlandırılması ve bunların zaruri giderleri ve bu hususta yapılacak her çeşit giderler bu tertipten ödenir.

Bölüm 450 — Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar

Üniversitelerle yüksek Ziraat Enstitüsünde, yüksek mekteplerin muhtelif şubelerinde ve buna muadil ziraat okullarında idare hesabına okutturulacak öğrencilerin yiyecek, gezecek, yatacak giderleri ile okul ücretleri, kitap, kaydiye ve imtihanlara iştirak giderleri, harçlıkları karşılığı olarak verilecek burslar ve benzeri diğer giderler bu tertipten ödenir.

Bölüm 451 — Yayın giderleri

Madde 10 — Satınalma ve abone

Madde 20 — Başka her çeşit giderler

Her çeşit broşür, gazete, dergi ve eserlerin alım ve abone karşılığı bu tertibe dâhildir.

Yaptırılacak tercüme ve etüd ücret ve giderleri, telif ücretleri, bastırılacak genel yazı, broşür, kitap, bilânço ve raporlar giderleriyle benzeri ve yayın işleriyle ilgili başka her çeşit giderler bu tertipten ödenir.

Bölüm 452 — Teknik yardımdan faydalanılarak yabancı memleketlere gönderileceklerin yolluk ve giderleri

Birleşmiş Milletler veya diğer teşekküller teknik yardımlarından faydalanılarak yabancı memleketlere gönderilecek elemanların yollukları ve diğer giderleri bu tertipten ödenir.

Bölüm 453 — Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği giderler

Madde 10 — Kurum ve derneklere katılma payı

Milletlerarası Şarap Ofisi ve benzeri tekel mevzuu ile ilgili kurum ve derneklere verilecek katılma payları ve bu işlere ait başka her çeşit giderler bu maddeden ödenir.

Bölüm 459 — Spor giderleri

3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanununa göre muhtelif işletmelerde vücade getirilmiş veya getirilecek saha ve tesislerin inşa, tadil ve bakımı giderleri, her nevi spor malzemesi satınalma bedelleri, spor için ahar mahalle gönderilecek sporcuların gittikleri yerlerdeki iâşe, ibate giderleri ile yapılacak sair giderler bu bölümden ödenir.

Bölüm 476 — Kurs giderleri

Madde 10 — Kurs genel giderleri

Eksper kursu öğrencilerinin kırtasiye, kitap ve iş gömleği bedelleriyle diğer giderler bu tertipten ödenir.

Madde 20 — Öğrenci Bursları

Eksper kursu öğrencilerine verilecek burslarla hastanelerde yatırılma masrafları ve başka her çeşit giderler bu maddeden ödenir.

Bölüm 505 — Hükme bağlı borçlar

Döner sermaye muamelâtından mütevellit bulunan hükme bağlı borçların maliyet ve masraflarla

alâkalı mal bedeli ve benzeri masraflarıyla iadesi gereken depozitolar hariç diğer kısımları bu tertipten ödenir.

Bölüm 604 — Çeşitli hayır kurumlarına yardım

Yalnız hayır kurumlarına nakden veya tertip edecekleri müsamerelere ait biletleri satın almak suretiyle yapılacak yardımlar karşılığı.

Bölüm 605 — 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gereğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler

4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler Kanununun 16 ncı maddesi gereğince iyi şarap imalini teşvik etmek ve öğretmek üzere özel şarapçılar arasında açılacak müsabakalarda muvaffak olanlara tesbit edilen hesaplara göre verilecek mükâfat ile dış memleketlere çıkarılacak şaraplar için prim ve aynı kanunun tatbikatına ait diğer giderler bu bölümden ödenir.

Bölüm 701 — Yapı onarımı

Madde 11 — Genel Müdürlük

Madde 12 — İller

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler

Genel Müdürlük binasıyla idarehane, fabrika, tuzla, ambar, imal ve doldurma evlerinde, idare malı lojmanlarda, depo binalarında, emanet ambarlarında ve gene idareye ait diğer gayrimenkullerde yaptırılacak her çeşit onarma giderleri, bu işler için kullanılacak işçilerin gündelikleri ve bu işlere ait ilân bedelleri, proje, plân tanzim ücretleri, proje ve kontrol malzemesi bedelleri ve bu hususta yapılacak sair giderler bu tertipten ödenir.

Bölüm 735 — Bina satınalma, yaptırma

Madde 12 — İller

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler

Yaptırılmasına ve satın alınmasına veya istimlâk edilmesine lüzum görülecek idarehane, fabrika, imal ve doldurma evleri, tuzla binaları, ambar, depo binaları ve emanet ambarları ve diğer gayrimenkullerle bunlar için satın alınacak veya istimlâk edilecek arsa, tarla, bağ ve bahçe gibi gayrimenkullerin karşılıkları ve bu işler için kullanılacak işçilerin gündelikleri ve bu işlere ait ilân bedelleriyle proje, plân tanzim ücretleri, proje, ve kontrol malzemesi bedelleri ile bu hususta yapılacak sair giderler bu tertipten karşılanır.

Bölüm 736 — 5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları

Hükümetçe onanan programa göre tütün bakım ve işleme ev ve ambarları yaptırılması, satın alınması veya istimlâk edilmesi ve bunların inşa edilecekleri yerlerin istimlâk edilmesi veya satın alınması bedel ve giderleriyle bu işlerde kullanılacak işçilerin ücretleri ve bu işlere ait ilân ücreti, proje, plân tanzimi ücretleri, proje ve kontrol malzemesi bedelleri ve bu hususta yapılacak her türlü giderler bu maddeye dâhildir.

Bölüm 741 — 4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri

Madde 10 — Fabrika, imal ve doldurma evleri

Madde 20 — A. M. F. Firması bonoları

Madde 30 — Rize Çay Fabrikası

Hükümetçe onanan programa göre fabrika imal ve doldurma evleri yaptırılması, bunların in-